

PÁLYAMŰ

A korábbi, a törvényszék elnökhelyettesi tisztségére benyújtott pályázatomat azzal a bevezetéssel kezdtem, hogy az elmúlt években a társadalmi-gazdasági viszonyaink drámai módon, és soha nem látott gyorsasággal változtak, melynek az igazságszolgáltatás, a bírósági szervezet sem fordíthat hátat, azokat követnie kell ahhoz, hogy a valós életviszonyoktól ne szakadjon el, ne kerüljön azzal szembe, veszélyeztetve a saját szervezeti működését, alkotmányos kötelezettségei teljesítését, megfelelő társadalmi megítélését.

Akkor természetesen még nem volt tudható, hogy a fenti, gyorsaságán kívül egyebekben törvényszerű változásokat meghaladóan rövid időn belül olyan drámai események is történnek, olyan globális hatások is érik majd a bíróságokat, melyek nyomán egy, a szinte sarkából kifordult világban találjuk magunkat, ahol a bírósági szervezet működése és a bíróságok társadalmi szerepe, függetlensége kapcsán korábban nem létező újonnan felmerülő kérdésekre kell azonnal megtalálni a megfelelő válaszokat.

A Covid-járvány és az azt követő ukrajnai háború, az ezekkel járó gazdasági válság, a digitális technológiai fejlődés hihetetlen üteme, valamint az a cáfolhatatlan tény, hogy a bírósági szervezet részben a politika játszmák tárgyává és eszközévé, és ennek nyomán erősen megosztottá vált, eddig nem látott igazgatási kihívásokat képeztek és képeznek.

A jogszabályok által meghatározott feladatokat úgy kell elvégezni, illetőleg az Országos Bírósági Hivatal elnökének az általános igazgatási jogkörében meghatározott alapvető stratégiai céljait, így az ítélkezés időszerűségének és megalapozottságának javítását, a tárgyi és pénzügyi erőforrásokkal, az emberi erőforrásokkal való megfelelő gazdálkodást, azok optimális elosztását és hasznosítását, a bírósági szervezet integritásának, az ítélkezési és igazgatási munka kiszámíthatóságának, átláthatóságának erősítését, a bírósághoz való hozzáférés egyszerűsítését, a képzés színvonalának emelését úgy kell elérni, hogy szembe kell nézni az új kihívásokkal, a bírósági szervezet társadalmi tekintélyének csorbulásával, mind a személyi kiadásokat, mind pedig a dologi kiadásokat érintő költségvetési szigorításokkal, az illetménynek vásárlóértékének rohamos csökkenésével, a bíróságok munkaerő-piaci pozíciójának, munkaerő megtartási képességének jelentős romlásával és az ennek nyomán fellépő, sok esetben az alkotmányos kötelezettségek ellátását veszélyeztető munkaerőhiánnyal is.

Meggyőződésem, hogy a bírósági igazgatásnak a sikeressége érdekében ki kell lépnie a hagyományos keretei közül. A bíróságok függetlensége nem jelenti, jelentheti az elszigeteltséget. A bírósági szervezet a társadalmi berendezkedés része, igazgatási és ítélkezési tevékenységében ezer szállal kapcsolódik ahhoz, a társadalmi és gazdasági viszonyoktól nem független. Éppen ezért ezeknek a viszonyoknak a változásait figyelembe kell vennie, illetőleg a bírósági szervezeten kívüli területeken alkalmazott vezetési módszereket, igazgatási technikákat, amennyiben azok a feladatok hatékony, hatékonyabb ellátásához segítséget jelentenek, a szervezetre megfelelően alakítva alkalmaznia kell. Ezzel szemben lehet igazgatási elv az „így szoktuk”, de legfeljebb csak egy rövid ideig, mert meggyőződésem, hogy ebben az esetben az idő, a változások a szervezetet maguk alá gyúrik.

A korábbi elnökhelyettesi pályázatom is már ezen elvek mentén született elképzeléseket tartalmazott, illetőleg az ott megfogalmazott célok megvalósítása a klasszikus elnökhelyettesi pozícióhoz tartozónál jóval nagyobb mozgásteret kívánt.

A törvényszék elnöke ezeket az elképzeléseket támogatta, illetőleg a gyakorlati megvalósításukhoz szükséges szabadságot minden, így olyan alapvető területeken is biztosította, mint például a törvényszék új szervezeti felépítése, munkarendje, kontrollrendszere koncepciójának kialakítása.

Ennek eredményeként, nem csupán a „mi mindent megbeszélünk szintjén”, az igazgatás szinte minden területén egy általunk egyeztetett munkamegosztás mellett tulajdonképpen egy valódi társas vezetés, igazgatás alakult ki azzal, hogy egyes, az SZMSZ-ben is részletezett feladatkör, mint például a civilisztikai ügyszak működtetése, az informatika, az adatvédelem, a perképviselő stb. területén, valamint minden ehhez kapcsolódó kérdésben teljes önállóságot is élvezhettem.

Elnökhelyettesként is hangsúlyoztam, de elnökként még inkább hangsúlyozni kívánom, hogy a törvényszék elnöke, avagy helyettesítési jogkörben a törvényszék elnökhelyettese nemcsak a saját ügyszak szerint köteles az igazgatási feladatokat ellátni és a törvényszéket képviselni. Ehhez segítséget jelentett, jelent, hogy korábban, bár nem hosszú ideig, de ebben az ügyszakban is ítélkeztem, nyomozási bírói feladatokat is elláttam, illetőleg a Tatai Járásbíróság elnökeként ennek az ügyszaknak az igazgatását is végeztem. Az így szerzett tapasztalatokra támaszkodva a törvényszék elnökhelyetteseként, bár kisebb súllyal és közel sem olyan mértékben, mint a közvetlen igazgatásom alá tartozó civilisztika esetében, de a büntető ügyszak tevékenységében is részt vállaltam.

Ehhez kapcsolódóan szeretnék arra is kitérni, hogy a pályázatomban vázolt célok, elképzelések természetesen az esetleges különbségekhez igazodva, de minden ügyszakra egyaránt vonatkoznak annyi eltéréssel, hogy egyes esetben egyes ügyszak tekintetében már megvalósulásról is, míg más ügyszak tekintetében még jövőbeni, de mindenképpen elérni kívánt célokról beszélhetünk.

A fentiekben írtakra figyelemmel a pályázatom sikere esetén alapvetően a megkezdett munkát, munkámat, terveim megvalósítását kell folytatnom. Ebből az is következik, hogy jelen pályázatom egyben az elmúlt időszakra vonatkozó beszámoló is egyben, és nagyobb részt arról tudok és kell számot adnom, hogy a már említett és a törvényszék elnöke által is támogatott elképzeléseimből mi, és mennyiben valósult meg, kiegészítve azzal, hogy az eddigi tapasztalatok alapján a jövőre nézve milyen változtatások szükségesek. Ugyanakkor mindez talán könnyebbé teszi a bírótársaim, illetőleg az Országos Bírósági Hivatal elnöke számára is annak eldöntését, hogy bizalmukkal a jövőre nézve is megtisztelnak-e.

I. A törvényszék új működési rendjének kialakítása

I.1. Új szervezeti-működési struktúra kialakítása

A törvényszék elnökének a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (a továbbiakban: Bszi.) 119. és 121. §-ban, illetőleg az Országos Bírósági Hivatal elnökének a bíróságok igazgatásáról rendelkező szabályzatról szóló 6/2015. (XI.30.) OBH utasítása (a továbbiakban: Igsz.) 23-26. §-ban meghatározott kötelezettségeinek, feladatainak, valamint az OBH elnökének a Bszi. 76. § (1) bekezdés a) pontja alapján kialakított stratégiai célkitűzéseinek teljesítéséhez, megvalósításához megfelelő alap szükséges.

Elsődleges feladatommak tekintettem és tekintem a jövőre nézve is a törvényszékünkön és bíróságain olyan szervezeti struktúra kialakítását, amely a szavakon túl ténylegesen is biztosítja a hatékony és költséghatékony működést, a feladatok racionális ellátását, ezzel párhuzamosan és összefüggésben az erőforrások optimális elosztását és felhasználását, a munkateher egyenletes elosztását, továbbá kellően rugalmas és képes reagálni a működési környezetben akár hirtelen bekövetkező változásokra is.

Továbbá biztosítja annak a morálnak a kialakulását, ami ezeknek a céloknak az eléréséhez szükséges. Amint arra munkaértekezleteken, összbírói értekezleten már többször utaltam, nincsen olyan, hogy jó vagy rossz bíróság. A bíróság egyének, bírák, igazságügyi alkalmazottak összessége. A bíróság teljesítményét, és ezáltal a megítélését az egyének munkája, annak minősége határozza meg. A statisztikai mutatók, a siker és a rosszabb teljesítmény mögött mindig az egyén, egyének csoportja áll, azonban az egyén tevékenységében az ügyfelek, és a törvényszékünk közössége is mindig osztozik. Ebből eredően eredményt akkor érhetünk el, ha minden kollégánk rendelkezik azzal a morállal, amely megköveteli, hogy mindenki elsősorban saját magával szemben támasszon elvárásokat a megfelelő színvonalú munkavégzéssel és a kötelezettségek teljesítésével kapcsolatosan, tudatában annak, hogy ezzel elsősorban a jogkereső ügyfeleknek, és a közösségnek is tartozik.

A szervezeti átalakítás fő területeit a szervezeti felépítés, az igazgatási és ellenőrzési rendszer, ezzel összefüggésben az igazgatási szabályozók, a munkavégzés rendje, továbbá a statisztikai háttértámogatás képezte. A törvényszék elnökével történt egyeztetést követően a 2019. év második felétől az egyes szervezeti egységek vezetőinek bevonásával elvégeztem a törvényszék szervezeti monitorozását, melyet követően elkészítettük az új szervezeti felépítés tervezetét, meghatározásra került a működés jövőbeni koncepciója, amely annak elnöki elfogadását követően a törvényszék új, az Országos Bírósági Hivatal Elnöke 10.SZ/2021.(I.27.) OBHE határozatával jóváhagyott Szervezeti és Működési Szabályzatában (a továbbiakban: SZMSZ) öltött testet. Ez a koncepció, szervezeti struktúra, működési rend egyben tükrözi és közvetíti azokat az igazgatási alapelveket, melyeket a magam részéről irányadónak tekintettem és tekintek.

A szervezeti felépítés és működés meghatározása során lényegi kiindulási alapot jelentett, hogy a bírósági szervezet, így a Tatabányai Törvényszék is hierarchikus felépítésű. A működési rendje meghatározása során kerülni kellett és kell, a „rövidre zárást”, az egyes feladatok ellátásának, illetőleg azért felelős személyek, a feladat ellátásához szükséges eljárási jogkörök, illetőleg az ellenőrzés legfelsőbb vezetőhöz történő direkt becsatolását, mivel az a hatékonyságot csökkentve, adott esetben a rendszer bénulását is eredményezheti, emellett a szükséges információs-visszacsatolási, végső soron a megfelelő kontrollhoz is szükséges csatornák kiépülését sem teszi lehetővé. A „csak a vezető tudhat mindent és tud mindent” elv nem tartható. A törvényszék esetében ezen direkt becsatolások közül minden olyan megszüntetésre került, mely nem alapult tényleges objektív okon.

Alapelvet képezett a feladat és hatáskörök legszélesebb megosztása, egyértelmű elkülönítése, az esetleges átfedések megszüntetése, és olyan igazgatási hierarchia kialakítása, ami biztosítja, hogy a döntések a legalacsonyabb szinten, a munkavégzéshez legközelebb kerüljenek meghozatalra, ami a hatékonyság és a szakmaiság érvényesülésének záloga, emellett lehetőséget teremt a szükséges döntések meghozatala során az érintettek széles körű bevonásra. Ez utóbbit kiemelten fontosnak tartom, mert a szervezeten belül biztosítja, biztosíthatja az egyéni kibontakozást, az elismerést, ami egyben a munkavégzés minőségének javulását is eredményező motivációs tényező.

Az új szervezeti felépítés és működési rend biztosítja az OBH elnökének azon célkitűzése érvényesülését, hogy az igazgatási és ítélkezési feladatok a lehető legnagyobb mértékben elváljanak, illetőleg igazgatási, irányítási, szervezési feladatokat kizárólag vezetők végezzenek. Ennek érdekében került sor például a szervezeti változások által szükséges módosítások elvégzésén túl a munkaköri leírások teljes felülvizsgálatára, valamint a titkárok által ellátott feladatok újbóli meghatározására is. Mivel megállapítható volt, hogy a törvényszéken jelentős számú titkár teljesít szolgálatot, ugyanakkor a tevékenységüknek arányait tekintve igen kis hányadát képezi az ítélkezés, az abban történő közreműködés, a tárgyaló bírák, bírói tanácsok segítése, és indokolatlanul nagy arányban végeznek akár állandó, akár esetileg kiosztott igazgatóhoz kapcsolódó feladatokat, mely megszüntetésre került. A jövőre nézve is érvényesen álláspontom szerint, bírósági titkár alapvetően nem végezhet igazgatási feladatot, közvetlen felettese ilyen feladattal nem bízhatja meg. Ez alól kivételt csak az olyan esetek jelenthetnek, amelyek valamely jogszabály által előírt állandó, mint például jelenleg az adatvédelmi tisztviselői, avagy az integritás felelősi feladatok ellátása.

A szervezeti felépítés, a törvényszék kialakított működési rendje közvetíti a feladatok ellátásával kapcsolatos általam képviselt alapvető megközelítést, mely szerint elsődlegesen csak az eredmény az, ami számít. A lényeg, és az alapvető elvárás, hogy az igazgatási és ítélkezési feladatok határidőben és megfelelő színvonalon, korrekt, a szabályoknak megfelelő eljárás keretében elvégzésre kerüljenek. Ezzel összefüggésben csak a célokat, az általános irányvonalat kívánom meghatározni, annak módját, azon konkrét tevékenységeket, munkaszervezést, amelyekkel ezek teljesíthetőek, alapvetően a vezetőkre, illetőleg általuk tovább meghatározva és lebontva az igazgatásuk alá tartozó kollégákra bízom és kívánom bízni. Nézetem szerint minden vezetőknek megfelelő szinten menedzselnie kell azt a területet, amely az igazgatása alá tartozik, mely a saját munkavégzése tekintetében végső soron minden kollégára is igaz. Ennek célja, hogy növelje mind a vezetők, mind az egyén felelősségtudatát illetőleg, hogy az általa végzett tevékenység aktív részesévé váljon, abban egyéni érdekeltiséggel rendelkezzen a munkavégzés produktivitását, hatékonyságát és alaposságát fokozva. Vezetői szemléletemben az önállóság nem lehetőség, hanem elvárás.

Soha nem tudtam elfogadni azt az igazgatási körökben még mindig élő felfogást, miszerint az önállóság eredendően egyenlő lenne a szervezetlenséggel, a hanyag munkavégzéssel, a „lógással”. Az eddig eltelt idő eredményei, tapasztalatai ezt egyértelműen cáfolják. Kollégáimat megfelelő kötelezettségtudattal és szakmai felkészültséggel rendelkező olyan személyekként kezelem, akik kötelezettségeikkel tisztában vannak és azokat megfelelően teljesítik is. Amennyiben valaki a munkáját tartósan hanyagul végzi, illetőleg végezheti, az nézetem szerint elsősorban a szükséges kontrollrendszer hiányának és/vagy az annak alapján történő vezetői ellenőrzés elmulasztásának számlájára írható.

A szervezeti felépítés és a működési rend kialakításának további lényeges szempontját a változásokra való reagálóképességének fokozása képezte. Ezt részben az eltelt időszakban történt rendkívüli események is indikálták. A törvényszék e képességének fenntartása állandó vezetői igazgatási feladatot képezve megkívánja a működésére kihatással bíró társadalmi és gazdasági környezetben, a törvényszék belső működési területein (például a létszám és költségvetési helyzet, a munkateher stb.), illetőleg a vonatkozó jogszabályokban és jogi szabályozásban beállt változások figyelemmel kísérését, és ennek megfelelően szervezet és működésének e változásokhoz történő igazítását.

I.2. Igazgatási ellenőrzés, új kontroll-környezet kialakítása, dereguláció

I.2.1. Igazgatási ellenőrzés

Az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény a (továbbiakban: Áht.) 69. § (2) bekezdése értelmében a törvényszék elnöke a törvényszék működésével kapcsolatos tevékenységek szabályszerű, gazdaságos, hatékony és eredményes végrehajtása érdekében annak folyamatos fejlesztésével költségvetési szervek belső kontrollrendszeréről és belső ellenőrzéséről szóló 370/2011. (XII.31.) Korm. rendelet 6-10. §-ban írtaknak megfelelő belső kontrollrendszert köteles kialakítani és működtetni.

Ez az ellenőrzési kötelezettség érinti a bíróságok működtetésével kapcsolatos igazgatási feladatokat, illetőleg az ítélkező tevékenységet is. A Bszi. 119-120. §-a és az Igsz 25. § (1)-(2) bekezdése értelmében a törvényszék elnöke ellenőrzi az eljárási határidők megtartását, gondoskodik az ügyviteli és igazgatási szabályok megtartásáról, irányítja és ellenőrzi a nála alacsonyabb beosztású törvényszéki vezetők, így az elnökhelyettes, a kollégiumvezető és a kollégiumvezető-helyettes a járásbíróságok elnökeinek igazgatási tevékenységét is.

A törvényszék kontrollrendszere átalakításának közvetlen előzményét jelentette, hogy elnökhelyettesi kinevezésemet követően első intézkedéseim egyikeként vizsgáltam a törvényszéken a polgári és gazdasági ügyszakban folytatott ítélkezéssel kapcsolatos igazgatási ellenőrzési tevékenységet. Mivel annak idején az eredményesnek bizonyult, az ellenőrzést a Tatai Járásbíróság elnökeként az ottani járásbíróságon kialakított ellenőrzési renddel vettem össze.

Ennek megfelelően vizsgáltam az eddig meghozott elnöki, vezetői intézkedéseket, vezetőket, különösen a kezelő irodák vezetői hallgattam meg, továbbá a már említett, a járásbíróságon alkalmazott ellenőrzés kísérletként a törvényszék polgári-gazdasági ügyszakon átfuttatásra került, amely jelentős mulasztásokat tárt fel. A későbbiekben az ellenőrzés a törvényszék minden bíróságán és ügyszakban megtörtént, melynek eredményeként, hogy csak a leglényegesebbeket említssem, bíróságokként és ügyszakokként ugyan jelentős szórás mellett, de összességében ezres nagyságrendű elintézetlen, illetőleg jelentős számú leíratlan ügy került kimutatásra.

Ezt követően a törvényszék elnökével történt konzultáció után célvizsgálat keretében elvégeztem a törvényszék teljes kontrollrendszerének átvilágítását, kiemelten kezelve a civilizisztikát, figyelemmel arra, hogy az előzetes eredmények szerint ezen a területen jelentkeztek a nagyobb hiányosságok. Megállapítható volt, hogy a törvényszék kialakította ugyan az ellenőrzési rendszerét, ugyanakkor az nem, vagy nem mindenben felel meg a fentiekben írt jogszabályokban, szabályozóban foglaltaknak. Az ellenőrzésben nem jelent meg világosan a törvényszék, az egyes ügyszakok szervezeti struktúrája, ebből fakadóan az ellenőrzési feladatok megoszlása, az egyes vezetők hatásköri, felelősségi viszonyai sem, továbbá az igazgatás egyes szintjei közötti információáramlást és visszacsatolást biztosító útvonalak. Nem rendelkezünk egy egységes minden lényeges területre kiterjedő protokollal, mely pontosan rögzíti, hogy mely személyeknek, milyen ellenőrzési feladatokat, milyen módon és milyen időközönként kell elvégeznie, és ennek eredményéről kinek és milyen formában kell esetlegesen beszámolnia. Továbbá, a bíróságainkon nem valósult meg teljeskörűen, illetőleg nem egységes elvek szerint valósult meg a bíróságok igazgatásáról rendelkező szabályzatról szóló 6/2015. (XI.30.) OBH utasítás (a továbbiakban Igsz.) 5. számú melléklete szerint előírt minimális szintű igazgatási ellenőrzés sem.

Az ítélezés területén a bírák, a bírói tanácsok és az igazságügyi alkalmazottak ügyviteli eljárásának szoros figyelemmel kísérése nem történt meg, az ügyek elintézésének, a kapcsolódó határidők betartásának ellenőrzését minimálisan és legegyszerűbben biztosító elintézetlen ügyek lajstromadataiból történő rendszeres lekérésére, a mulasztó bírák nyilatkozatra és intézkedésre történő felhívására nem került sor. Erről vizsgálati jelentés havi szinten kizárólag a járásbíróságok által - e körben sem egységesen és minden bíróság részéről - kerültek előterjesztésre a törvényszék elnöke felé, a törvényszék tekintetében ez egyáltalán nem történt meg. A törvényszéken rendszeresen csak az írásba foglalás és a soron kívüli, valamint a 2 éven túli ügyek kitűzése, valamint a halasztás gyakorlata került vizsgálatra, illetőleg igazgatási intézkedés is csak az ebben a körben (írásba foglalási késedelem) és ehhez kapcsolódóan történt. Emellett a Beisz. 76. § (1) bekezdésének megfelelően a kezelőirodák vezetői havonta a lajstrom adatai alapján szintén nem ellenőrizték, hogy az ügyekben az intézkedések időben megtörténtek-e, és így a késedelmeket sem jelentették az ügy számának megjelölésével a bíróság, a törvényszék elnökének, avagy a kollégiumvezetőnek.

Célkitűzésként olyan kontroll-rendszer kialakítása volt szükséges, melyben a legkevesebb intézkedéssel elérhető, hogy az ellenőrzés hatékonyan, a szükséges minden terület ellenőrzését lehetővé tegye. Emellett, igazodjon az OBH elnökének célkitűzéséhez, és így a lehető legkisebb adminisztrációs terhet rója az igazgatási vezetőkre, különösképpen pedig a bírákra és a tisztviselőkre. Egy olyan egyszerű rendszert kell létrehozni, amely a háttérben működik, de minden címzett részére nyilvánvaló a létezése és az általa támasztott követelmények.

Ennek megfelelően az ítélezés területén a jogszabályok, illetőleg az egyéb szabályozók által megkívánt ellenőrzések mellett a törvényszék részéről rendszeres jelentéstételi kötelezettséggel járó ellenőrzésként – a már említett járásbírószágon korábban alkalmazottakkal egyezően - csak az elintézetlen, a leíratlan és a kitűzetlen ügyek rendszeres figyelemmel kísérése került előírásra a 20/2020. (XII.22.) számú elnöki intézkedésben. Ez az intézkedés rendkívül egyszerűnek tűnik, mégis az abban írt és szabályozott három terület általánosságban lefedi, illetőleg ezeken keresztül - kiegészítve a már létező és a jövőre nézve is megtartott felterjesztések, soron kívüli ügyek intézésének, és az elévülések vizsgálatával - ellenőrizhető és ellenőrizhetővé vált szinte minden, de legalább is a leglényegesebb eljárási cselekmények elvégzésének és határidőben történő elvégzésének megtörténte.

Ezt az elmúlt időszak eredményei, tapasztalatai egyértelműen alátámasztják. Az ellenőrzés bevezetése óta leíratlan, kitűzetlen, 30 napon túli elintézetlen ügy csak eseti jelleggel, ezen belül bírói mulasztással érintett ügy pedig kivételesen fordul elő, olyan elintézetlen ügy, mulasztás pedig nem fordult elő, amely a kollégiumvezető intézkedése nyomán ne került volna azonnal elintézésre. A lajstromok adatai is tisztításra kerültek, kijelenthető, hogy a törvényszék nyilvántartásai naprakészek és a valóságos állapotot tükrözik.

A kezelőirodákhoz és a lajstromadatokhoz kapcsolódóan utalnék arra, hogy az ítélezési tevékenység vonatkozásában, az ügyviteli szabályok ellenőrzése, illetőleg a statisztikai adatszolgáltatás és az arra alapított igazgatási tervezés szempontjából mindig is kiemelt jelentősége volt az ügykezelő irodáknak, illetőleg annak, hogy azok a feladatukat miként, milyen színvonalon látják el. Ez a szerep az elektronikus eljárásrendek bevezetésével pedig csak fokozódott. Folyamatos feladatommak tekintem az ügykezelő irodák tevékenységének fokozott ellenőrzését, illetőleg célom az eljárási gyakorlatuk egységességének megteremtése. Ennek érdekében már elnökhelyettesi kinevezésem követően egyik első intézkedésem volt a civilisztikai ügyszakban a törvényszék kezelőirodájának vezetőjének a törvényszék kezelőirodáinak tevékenységével kapcsolatos koordinációs feladattal történő megbízása.

Ez a koordinációs feladat a későbbiekben a büntető kezelőiroda vezetőjére is kiterjesztve az SZMSZ-ben is megjelent. A szervezeti működés rendjében meghatározottak szerint a koordinációs feladatok részletes meghatározása, együttműködve a kezelőiroda vezetőjével, a kollégiumvezetők jogát és feladatát képezi.

Az igazgatással, a bíróságok működtetésével összefüggő ellenőrzés kialakítása a dereguláció keretében valósult meg, az ellenőrzési, beszámolási jogkörök meghatározása, terjedelme, az ellenőrzési csatornák és információáramlás meghatározása az új belső szabályozókban, elsődlegesen az SZMSZ-ben történt meg.

Az ellenőrzés, mint rendszerrel kapcsolatosan megvalósított célok mellett fontosnak tartom azt is, hogy néhány szót említsek arról, hogy ezek mögött milyen igazgatási felfogás húzódik meg.

A hivatkozott jogszabályi rendelkezésekből eredően az ellenőrzés nem lehetőség, hanem kötelesség az igazgatási vezető részére. Ugyanakkor véleményem szerint nem mindegy, hogy a vezető e tevékenységét milyen felfogásban végzi. Bár igyekszik elkerülni, mindenki hibázik, hoz rossz döntéseket, és ez a jövőben is valószínűleg így lesz. Ez rám is igaz. A hibákért adott esetben vállalni kell a felelősséget. Vitán felül áll, hogy a hatékony ellenőrzés rendelkezhet egyfajta visszatartó erővel is. Számomra az ellenőrzés elsődlegesen mégsem azt jelenti, annak fontosságát nem az adja, hogy a kollégákat elrettentse, a felelősségre vonás rémével fenyegetve sarkallja jobb munkavégzésre. A felfogásom szerint az ellenőrzés célja és lényege a hibák kiszűrése azok javítása, az ehhez szükséges eszközök meghatározása érdekében. Az ellenőrzés nem lehet az esetleges vezetői kompetenciák hiányosságait is palástoló hatalmaskodás eszköze. A fegyelmi eljárásban, a szankciókban - ellenére annak, hogy azok alkalmazása sok esetben nem mellőzhető és szükséges - alapvetően nem hiszek, mint olyanban, amely önmagában alkalmas lenne a megfelelő színvonalú, megalapozott és időszerű munkavégzés biztosítására.

A felfogásom szerint az ellenőrzés egyben segítségnyújtás, az érintett részére lehetővé teszi a korrekciót, illetőleg a hiba jövőbeni kiküszöbölését. Ugyanakkor ez a megközelítés az ellenőrzés címzettjei részéről is a gondolkodás megváltoztatását igényli. A hibákra és azok kijavítását történő felhívást – különösen, ha a fentiek szerint és érdekében intézik, véleményem szerint ugyanis megköszönni kell, és nem hiszem, hogy felháborodásnak lenne helye önmagában azért, ha a mulasztásra felhívják a figyelmet. A tapasztalatok alapján, kijelenthető, hogy az ellenőrzési tevékenység fenti megközelítése nem eredményezi az ellenőrzés hatékonyságának csökkenését. Azt ugyanis nem a szankciók állandó lebegtetése, „keménykezü” tömeges alkalmazása biztosítja, hanem ahogyan arra már utaltam, hogy miként kerül kialakításra az ellenőrzés rendszere, illetőleg annak alkalmazása mennyire következetes.

A legjobb rendszer, a legjobb módszer sem ér semmit ugyanis, ha nem alkalmazzák vagy nem megfelelően alkalmazzák. Az ellenőrzés a vezetők elsődleges feladata, kötelessége, és csak másodlagosan joga. Végeredményben az ellenőrzési tevékenység sikere, avagy kudarca a vezetők ellenőrzési tevékenységén múlik. Kiemelt jelentőséggel bír, hogy milyen fokú a vezetőink Igsz. 38. §-ban írtak megvalósításához kapcsolódó felelősségtudata. Az eredmények szintén azt igazolják, hogy az elmúlt időszakban ebben a körben is jelentősen előre léptünk. Elnöki kinevezésem esetén a jövőre nézve kiemelt célkitűzésem, hogy ez a vezetői morál fennmaradjon, illetőleg tovább javuljon.

I.2.2. Dereguláció

A bírósági szervezet, a bírósági igazgatás működése a jogszabályi és az OBH elnöke által kibocsátott szabályozók mellett a bíróság elnöke által megalkotott belső igazgatási szabályozókkal biztosított.

Amint arra az Igsz. 32. § (2) bekezdése is utal ezek a belső szabályozók nem lehetnek ellentétesek a jogszabállyal, az OBH elnöke által kiadott szabályzattal, határozattal, intézkedéssel, és megalkotásuk során figyelembe kell venni az OBH elnökének tárgykörben kiadott ajánlásait is. Álláspontom szerint még fontosabb, hogy a szabályozó megalkotása feltétlenül szükséges legyen a szabályozási cél eléréséhez, és csak ilyen rendelkezést tartalmazzon, az ne eredményezzen párhuzamos szabályozást, az azonos tárgykört érintő rendelkezések egy szabályzatban kerüljenek befoglalásra, továbbá, hogy a szabályozó illeszkedjék a törvényszék működésének, igazgatásának egységes rendszerébe.

A fentiek érvényesülése érdekében a meghozott belső szabályozók tekintetében folyamatos feladatot jelent a magasabb szintű szabályozás, illetőleg a belső szervezeti, igazgatási változások figyelemmel kísérése, és ennek megfelelően a belső szabályozók módosítása, avagy hatályon kívül helyezése, esetlegesen új szabályozók megalkotása és kibocsátása. A szervezeti-működési struktúra átalakítása során megállapítható volt, hogy a törvényszéken a szabályozók folyamatos deregulációja nem történt meg.

Az SZMSZ-ben biztosított jogkörömben eljárva, az érintett területek vezetőinek bevonásával elvégeztem a törvényszék belső szabályozóinak felülvizsgálatát, javaslatot téve a törvényszék elnökének a számos hatástalan, vagy nem kellően hatásos, illetőleg adott esetben idejéltúlt, felesleges, párhuzamos intézkedést tartalmazó igazgatási szabályozó hatályon kívül helyezésre, amely elnöki intézkedésekkel meg is történtek.

A felülvizsgálatnak egy következő köre is előkészítésre került, annak lefolytatása rövid távú célokat jelent. Az újonnan meghozott, illetőleg a korábbi, igazgatási szempontból eredeti tartalommal vagy az elvégzett módosításokkal továbbra is hatályos szabályozók jövőbeni deregulációja folyamatos igazgatási feladatot képez.

I.3. Munkarend

Az elmúlt időszakban véleményem szerint a törvényszék működésében a legnagyobb változást a bírósági szervezeten belül is egyedülálló új munkarend bevezetése jelentette. E változás jelentőségére tekintettel részletesebben ismertetném annak kialakítása körülményeit, illetőleg az azzal kapcsolatos álláspontomat.

A 2013. év óta üzemel törvényszékünkön a beléptető, illetőleg ahhoz kapcsolódó munkaidő-nyilvántartó rendszer, amely digitálisan alapon nemcsak az épületekbe történő ki és belépés, a munkakezdés és befejezés, a munkaidő megszakításának idejét és jogcímét is rögzíti. Emellett megjelent a rugalmas munkaidő alkalmazása. Ugyanakkor ez részletesen nem került szabályozásra, illetőleg az idők során felszínre került hibái, hogy egyet említsek a „plusz órák” körüli volt anomáliák, nem kerültek kiküszöbölésre. A beléptető-rendszer, illetőleg a munkarend nem képeztek egy koherens egységet.

A szervezeti és működési rend átalakítás, illetőleg a deregulációs munka során eredendően célként szerepelt a munkarend felülvizsgálata, egy átfogó új munkarend kialakítása, illetőleg a munkaidő-nyilvántartó rendszer ehhez igazodó továbbfejlesztése. Ez a munka a koordinációm mellett az érintett szervezeti egységek vezetőinek, illetőleg a munkaidő-nyilvántartó rendszer program készítőjének bevonásával már a 2019. évben elindult.

A 2020. évben Magyarországon is kialakult COVID19 járvány olyan helyzetet teremtett, amely sok más mellett a munkavégzést, annak formáit is alapjaiban megváltoztatta. Ami bekövetkezett arra nem lehetett felkészülni, ugyanakkor az igazgatásnak választ kellett adnia a bírák, tisztviselők, de saját maga részére is, hogy ebben a rendkívüli helyzetben miként folytatódjanak az eljárások, illetőleg a munkavégzés milyen rendben történjen. Ennek érdekében a veszélyhelyzet kihirdetését követően a törvényszék elnökének jóváhagyásával kidolgoztam egy a rendkívüli munkavégzéssel kapcsolatos koncepciót, amely a 4/2020., majd az együttes szabályozást jelentő 5/2020., 6/2020. és 7/2020. elnöki intézkedésekkel került bevezetésre. Ennek a koncepciónak része volt az általam egyebekben is mindig preferált általános jellegű bíróságon kívüli munkavégzés, ami már ezekben a szabályozókban sem csak, mint csak egy lehetőség jelent meg, hanem alapjaiban magukban hordozták a későbbi integrált rendszer alapjait.

A veszélyhelyzet megszüntetését követően az addig eltelt időben gyűjtött tapasztalatok alapján a törvényszék vezetése a bíróságon kívüli munkavégzés általános jellegű fenntartásáról döntött. Erre figyelemmel a fentiekben írt új munkarend kidolgozása, illetőleg a szükséges programfejlesztés már ennek figyelembevételével történt. Az új, azóta többször módosított, a bíróságon kívüli általános jellegű munkavégzést a működésbe rendszer szintjén integráló munkarend - miután annak jogi alapja a 2020. évi LXXXVIII. törvény 97. § (7) bekezdésében írt rendelkezéssel a Bjt. 53. § (1) bekezdésében és az Iasz. 39/A. § (1) bekezdésében foglaltak mellett immár teljeskörűen megteremtésre került - az 1/2020. számú elnöki utasítással 2020. szeptember 1. napjával került bevezetésre.

Kiemelt célom, hogy a munkavégzés jelenlegi rendszere, a működésbe integrált bíróságon kívüli munkavégzés a jövőben is megmaradjon. Ennek oka nemcsak a saját magam és kollégáim részéről befektetett rengeteg munka, hanem az, hogy bizonyította az alkalmazhatóságát, és ma már a megszüntetése okozna nehezen kezelhető zavart a törvényszékünk működésében.

Természetesen, mint minden mással, ezzel szemben is állíthatók ellenérvek. De a hasznosságát, azt, hogy hozzájárul-e és milyen mértékben a bíróságok működésének javításához, mint minden mást, összességében kell megítélni. Ekként mérlegre téve, az alábbiakban írtak alapján igazgatási vezetőként a véleményem az, hogy a létjogosultsága a bírósági szervezetben sem kérdőjelezhető meg, mert elősegíti mind az OBH elnökének, mind az általam kitűzött célok teljesülését akként, hogy a munkavállalói munkavégzési komfortot is növeli.

Utaltam rá, hogy a bírósági szervezetnek és működésnek figyelembe kell vennie a társadalmi, gazdasági viszonyokban, közöttük a munkaerő piacon bekövetkezett, saját működésére is kiható változásokat. A járványügyi helyzetben a gazdasági szereplőknél rendkívüli arányban emelkedett a home-office keretében történő munkavégzés, mely trend azt követően is fennmaradt és jelenleg is fennáll. Bár napjainkban a munkáltatók bizonyos szegmensben az otthoni munkavégzés arányának csökkentésére törekcszenek, ugyanakkor le kell szögezni, hogy egyrésről ennek oka nem a hatékonyságában keresendő, mivel az a munkaadói oldal által elismerten is megkérdőjelezhetetlen, hanem abban, hogy a társas kapcsolatokat erősítsék, másrésről ez az igény, mint látszik, nem a munkavállalóknál jelentkezik.

A munkavállalói oldalról szemlélve ugyanis egy 350, különböző iparágban működő hazai vállalat felsővezetőinek megkérdezésével zajlott, így reprezentatívnak tekinthető kutatás alapján kimutatásra került, hogy az egyes munkahelyek vonzereje, ebből eredően munkaerőpiaci versenypozícióját első helyen (94%-ban) a versenyképes fizetés, ezt követően a rugalmas munkaidő és home-office megléte (73%-ban), majd a munka-magánélet biztosítása (72%) határozza meg. (Forrás: *Economix.hu* 2024.február 13.).

A fenti feltételek közül az illetmény tekintetében a bírósági szervezet és törvényszékünk összességében diplomatikusan szólva sem versenyképes és az erre irányuló folyamatos törekvések ellenére az is kérdéses, hogy ebben a helyzetben rövid időn belül jelentős változás állhat be. Ugyanakkor törvényszékünkön rendelkezünk egy a bíróságon kívüli munkavégzést a munkavégzés rendjébe valóban integráló rugalmas munkarenddel, ami a tapasztalatok szerint, ha párosul az általam képviselni kívánt korábban ismertetett munkavégzéssel kapcsolatosan elvekkel (önállóság, csak az eredmény, ami igazán számít), akkor biztosítja, biztosíthatják a munka és magánélet összehangolását is. Erre egyébként a szabályozás megalkotásánál tudatosan is törekedtünk, hogy egy példát említsek, a koncepcióban a törzsidő kezdete és vége akként került meghatározásra, hogy az igazodjon ahhoz az időhöz, amikor általában a kollégák a kisgyermeküket az óvodába, iskolába viszik, illetőleg onnan elhozzák.

A törvényszékünk esetében mindez, jelen pillanatban képes és képes lehet kompenzálni a megfelelő illetmény hiányát, és nagyban hozzájárul a létszámgazdálkodással kapcsolatos célt képező munkaerő, ezen belül a jól képzett munkaerő megtartásához.

Nem általánosságban, de igaz, hogy amikor a munkarenddel kapcsolatosan a kollégák véleményét kérdezem, többször előkerül annak kérdése, hogy gyengülnek, vagy akár meg is szűnnek a munkahelyi személyes kapcsolatok. Ugyanakkor minden esetben az álláspont az, hogy ezt a negatív hatást összességében jóval meghaladják az előnyök, és semmiképpen nem adnák fel a home-office lehetőségét. Kiemelném, hogy erre egyébként a törvényszék minden érintett munkavállalója lehetőséggel rendelkezik, figyelemmel arra, hogy a hatályos jogi szabályozás alapján a bíróságon kívüli munkavégzés engedélyezése a munkavállaló kérelmére történik. A munkahelyi kapcsolatok fenntartását egyebekben terveim szerint erősíteni kívánom, de akként, hogy azt szeretném, hogy a költségvetési helyzetünk függvényében minél több, korábban létezett akár helyi, akár törvényszéki szintű munkahelyi közösségi rendezvény (családi nap, sport nap, főzőnap, karácsonyi összejövetelek) a jövőben ismételtlen megtartásra kerüljön.

A gazdasági hivatal kimutatásai alapján, az adatokat összehasonlítva a jelenlegi munkarend bevezetését megelőző időszakok adataival az is tény, hogy a költséghatékony működést elősegítve ugyan nem minden, de egyes költségek (pl. közlekedési költségtérítés, épületüzemeltetéssel, irodaszerbeszerzéssel stb.) tekintetében jelentős költségmegtakarítást értünk el.

További érv annak fenntartása mellett, hogy a munkavégzés jelenlegi rendje biztosítja az időszerű és megalapozott ítélkezés biztosítására vonatkozó célkitűzés megvalósulását is. Statisztikai ügyforgalmi adatokkal, mint objektív bizonyítékokkal alátámasztható, hogy a törvényszék időszerűségi mutatóiban minimálisan nem következett be negatív változás a munkarend bevezetése óta, összességében és trendként azok inkább javultak. A vizsgálatok és visszajelzések alapján az is egyértelműen megállapítható, hogy a tisztviselők ügyintézési ideje összességében rövidült, a munkavégzés alaposabbá vált, ami a felelősségtudat emelkedésére utal.

E körben mindenképpen szeretnék arra kitérni, hogy számomra elfogadhatatlan az a bírósági szervezetben a bíróságon kívüli munkavégzéssel kapcsolatosan még mindig meglévő azon ellenérv, amely szerinti elutasítottság pusztán az érintetti kör (igazságügyi alkalmazott) státuszán alapul. A bírósági szervezetben betöltött szerep, az ellátandó feladatok, a hozzá kapcsolódó jogkörök, kötelezettségek, a felelősség mértéke alapján természetes, hogy van elkülönülés. Ugyanakkor a jogszabályi kötelezettségek teljesítése, a kitűzött célok elérése tekintetében státuszuktól függetlenül bírák és a tisztviselői kar egységet alkotnak, egyik vagy a másik nélkül a bíróság nem működhet. Megengedhetetlen, hogy valakivel szemben, figyelemmel a bírónál „alacsonyabb” státuszára a munkavégzésével kapcsolatosan negatív vélelmeket állítsunk fel. Megjegyezném, hogy az eltelt időben a nem megfelelő munkavégzés miatt egyetlen igazságügyi alkalmazottnak sem került visszavonásra a bíróságon kívüli munkavégzési engedélye. Amint arra már utaltam, a munkavégzés feletti megfelelő kontrollt véleményem szerint alapvetően nem a munkavégzés helye, hanem a megfelelő ellenőrzési rendszer kialakítása és annak következetes működtetése határozza meg.

A kérdésben zárasként pedig álljon itt egy a jogalkotási oldalról érkező igen nyomós érv. A bíróságon kívüli munkavégzés teljeskörű bevezetését biztosító jogszabályi rendelkezés egy átmeneti időszakot szabályozó törvény rendelkezése biztosítja. Ugyanakkor, a törvény kibocsátásának oka megszűntét követően is hatályban maradt ez a bíróságon kívüli munkavégzést általános módon biztosító 97. § (7) bekezdésében írt rendelkezése, sőt azt a jelenleg ismert legkésőbbi, 2026. január 2-től hatályba lépő törvényszövege is tartalmazza, hatályában fenntartja. Ennek okát a jogszabályhelyhez fűzött aktuális indokolás, értékelve az eltelt időszakot, a saját álláspontomat alátámasztva egyértelműen megadja: „A bírósági szervezet veszélyhelyzet alatti működésének tapasztalatai azt mutatják, hogy a bíróságon kívüli munkavégzés lehetőségének biztosítása mindazok esetében indokolt, akiknek a munkaköre az otthoni munkavégzést lehetővé teszi.”

I.4. A statisztikai háttértámogatás átalakítása

A statisztikát az igazgatási vezetők egy része még mindig felesleges adminisztrációs tehernek, a kimutatásokat pedig csupán számhalmaznak tekintik, melyek hasznosíthatóságát sok esetben még kétségbe is vonják. Nézetem szerint a statisztika az igazgatási tevékenység elengedhetetlen eszköze, melyet tudatosan alkalmazni kell, melynek hiányában a hatékony igazgatás nem valósítható meg, és igazán megalapozott döntés ritkán hozható. A statisztika alkalmazását elsődlegesen nem a kimutatások gyártását jelenti, hanem annak, mint módszernek az igazgatási feladatok ellátásába történő tudatos integrálása.

Él az örök igazság, hogy a számokkal ritkán lehet vitázni. A statisztikai kimutatások adatai önmagában is beszédeseek lehetnek, azonban fontosabb, hogy minden szám mögött a bíróság igazgatásával, az ítélkezéssel kapcsolatos történések, cselekmények, egyének eljárása és döntései húzódnak meg. A lényeg az elemzésben, a számok mögötti tendenciák felkutatásában rejlik, mellyel sokszor máshonnan nem megszerezhető olyan értékes információkat nyerhetünk, amelyek az ellenőrzés, az igazgatási tervezés, a döntések előkészítése és meghozatala során nélkülözhetetlenek.

A statisztika alkalmazásával tendenciák állíthatóak fel, ezek mentén a jövőre nézve elemzésekkel modellek állíthatók fel azzal kapcsolatosan, hogy milyen változások várhatóak, illetőleg azokhoz igazodóan milyen intézkedések meghozatalára lesz szükség a bíróság, illetőleg az érintett terület megfelelő működése érdekében.

Ezt a módszert korábbi vezetői tevékenységem során, és a jövőben is alkalmazni kívánom, illetőleg elnökhelyettesi kinevezésem óta célom, hogy a vezetőtársaim is tudatosan alkalmazzák, és örömmel kell megállapítanom, hogy ezt a célt nagyobb részt sikerült is megvalósítani.

Elnökhelyettesi kinevezésemet követően a törvényszék statisztikusának bevonásával - akivel egyebekben azóta is napi szintű munkakapcsolatban állunk - áttekintettem, hogy milyen statisztikai kimutatások készülnek a törvényszéken, milyen céllal, és azok adattartalma mennyiben segítik elő a célok megvalósítását.

Rendszeresen a két éven túli és öt éven túli ügyek tekintetében készültek kimutatások, melyek megítélésem szerint is szükségesek voltak, így megmaradtak. Ezen túl, azonban az Igsz. 133. § (1) bekezdésében írt kötelezettségek teljesítése, illetőleg ezzel összefüggésben a létszámgazdálkodási döntések meghozatala, megalapozottsága érdekében is havi szinten újabb kimutatások elkészítését kértem, melyek bírósági, ítélkezési szintű és ügyszak szerinti bontásban, részletezve és összesítve is tartalmazzák a folyamatban lévő peres ügyek számát, a 2 éven túli ügyek, a 2-5 éven túli ügyek számát, az 1-2 év közötti ügyek számát, ezen ügyekből 3 hónapon, illetőleg 6 hónapon belül 2 éven túlívá váló ügyek számát, ez utóbbiakat bíróságonként ügyenként is meghatározva. Tartalmazza járásbírósági és törvényszéki szintű bontásban és összesítve is a nemperes ügyek számát, ügýtípusonként megbontva és összesítve a csőd- és felszámolási, valamint cégbírósági folyamatban lévő ügyeket. Havi szinten külön kimutatás elkészítését kértem részletezve és összesítve, továbbá az előző év hasonló időszakához is viszonyítottan ítélkezési szintenként, bíróságonként megbontva az érkezett, befejezett és folyamatban lévő ügyekről.

Az Igsz. 133. §-ban írtaknak megfelelően fentiek mellett havi szinten saját statisztikai kimutatásokat vezetnek 2018. évtől számítva a járásbíróságok tekintetében bíróságonként és ügyszakonként megbontva, az egyes bíróságok, az egyes ügyszakok, és az egyes időszakok összehasonlítását, a változások figyelemmel kísérését is lehetővé tévő bontásban, a bíróság bírói létszámát is magában foglalva a járásbíróságra érkezett és folyamatban lévő peres ügyek számáról, valamint ezek egy bíróra eső számáról. Az egyenletes munkateher biztosításának ellenőrzése körében egyéni, és az egyéni adatokat az adott bíróság többi bírójának adataival, valamint az ítélkezési szint átlagos adataival történő összehasonlítást is tartalmazó kimutatást vezetnek minden bíró vonatkozásában a BIIR egyéni statisztikai adatlapján szereplő adattartalommal, kiegészítve azt az ügyek súlyszámadataival.

Az Országos Bírósági Hivatal részére havi szintű, a tárgyhónap adatainak az előző hónap adataihoz viszonyított változását is magában foglaló, bírósági szintenként és ügyszakonként történő bontást, valamint összesítést is tartalmazó kimutatást készíték a törvényszék bíróságain peres és csőd-és felszámolási ügyszakban folyamatban lévő 2 éven és 5 éven túli ügyekről, valamint ez alapján egy belső használatra szolgáló, de éves szinten minden hónapot magában foglaló összehasonlítást tartalmazó kimutatást.

Fenti kimutatások a bírósági vezetők részére rendszeresen megküldésre kerülnek, illetőleg a tendenciák megvitatása a vezetői értekezletek állandó napirendi pontját képezi, melyet a jövőre nézve is fenn kívánok tartani.

Mint minden igazgatási területre, a statisztikai adatszolgáltatásra is igaz, hogy folyamatos vezetői feladatot és célmotívumot jelent annak állandó felülvizsgálata.

II. Az ítékezés megalapozottsága és időszerűsége

A bírósági igazgatás elsődleges feladatát, illetőleg az OBH elnöke legfontosabb kiemelt célkitűzését képezi, hogy a bíróságok és a bírák az alkotmányos, az időszerű és megalapozott ítékezésre vonatkozó kötelezettségüknek eleget tegyenek. Ez a saját elsődleges célkitűzésem is, a törvényszék működését alapvetően e célnak a megvalósítása alá kívánom rendelni. Ez komplex igazgatási feladat, figyelemmel arra, hogy az ítékezés időszerűségére, bár lehet, hogy csak közvetetten és érintőleges jelleggel, de a működés szinte minden területe valamilyen módon kihat.

Ennek ellenére egyértelműen elkülöníthetők azok a területek, meghatározhatók azok a tényezők, amelyek a legnagyobb mértékben meghatározzák időszerűséget. Ilyenek az ítélező bírák, az ügyforgalmi adatot képező érkezett, befejezett és folyamatban maradt ügyek száma, melyek így együtt a munkaterhet is alapvetően meghatározzák. Továbbá ilyen az ügyek befejezésének, az eljárások időtartamának átlagos ideje, és ehhez kapcsolódóan az elhúzóóó ügyek (hosszú pertartamú) ügyek számának és arányának alakulása, és az ügyek elhúzóóóásának okai.

II.1. Időszerűség

Az ítékezés időszerűségére kiható főbb ügyforgalmi adatokat az elnökhelyettesi kinevezésemtől, 2019. évtől kezdődően 2023. december 31-ig bezárólag csak annyiban vizsgálva, amilyen mértékben az időszerűségre gyakorolt hatásuk bemutatásához szükséges, a következők állapíthatók meg.

Minden ügyszakra igaz, hogy az ügyérkezés, sokszor jelentős kilengést is mutatva, hullámmzóan alakult. Ezt alapvetően a 2020. és 2021. évek eredményei okozták, amikor a trendet a rendkívüli járványügyi helyzet és annak utóhatásai alakították. A 2020. évben az ügyérkezés a megelőző évhez képest általában visszaesett, majd a rákövetkező 2021. esztendőben ehhez viszonyítva jelentősen emelkedett. Ugyanakkor ez a tendencia sem kizárólagosan érvényesült ebben a két évben, a cégügyek és munkaügyi ügyek vagy a törvényszéki másodfokú büntetőügyek tekintetében ennek éppen az ellenkezője figyelhető meg. Kimondottan egyértelmű következtetés csak bv-ügyek érkezése tekintetében vonható le, mivel ezek esetében a 2021. évet kivéve minden évben emelkedés tapasztalható. A 2023. évben érkezett ügyek száma 14%-kal, a 2020-2023 közötti időszakban érkezett ügyek átlagos száma pedig 6%-kal volt magasabb, mint 2019-ben.

A törvényszékünk bíróságaira összességében érkezett ügyek száma a 2020. és 2021. években 1,2%-kal, illetőleg 6,9%-kal nőtt, a további években csökkent, 2019-ben 4,5%-kal, 2022-ben és 2023-ban 3,5%-kal. Érdekes viszont, hogy a peres ügyek érkezése csak azokban az években, 2019-ben és 2020-ban csökkent, amikor az összes ügyérkezés egyebekben emelkedett. A járványügyi helyzetet követően általánosan az állapítható meg, hogy évente összességében átlagosan mintegy 3,2%-kal kevesebb ügy érkezik, ellenben ezen belül a peres ügyek száma átlagosan mintegy 2%-kal emelkedik.

További kiemelést érdemel, hogy a 2019. évhez viszonyítva, a 2020-2023. időszakban érkezett összes ügy átlaga alapján a törvényszéki elsőfokú polgári és gazdasági ügyek 20%-os, a törvényszéki elsőfokú büntetőügyek 23%-os, a csód- és felszámolóási ügyek 62%-os, és a cégügyek 20%-os átlagos emelkedése figyelhető meg ellenére annak, hogy csak az aktualitást jelentő 2023. évet tekintve 2019-hez képest ezen ügyek esetében is csökkent az érkezés.

Az érkezett ügyek számának az ítékezés időszerűségére gyakorolt hatása érdemben a befejezett ügyek számának alakulásával történő összevetésével határozható meg. Az érkezett ügyekkel szemben ez a mutató kiegyenlítettebben alakult. A 2021. év kivételével, amikor az összes befejezés 9,8%-kal emelkedett, egyébként minden évben kevesebb ügy került befejezésre, mint az azt megelőző esztendőben. Ugyanakkor a peres ügyek tekintetében ez nem érvényesült, a 2021. évtől minden évben több peres ügy került befejezésre, 2021-ben 8,9%-kal, 2022-ben 0,4%-kal, 2023-ban 6,2%-kal. Ezen túlmenően az is megállapítható, hogy úgy sikerült több peres ügyet befejezni, hogy ezekben az években egyebekben ezen ügyek érkezése emelkedett. A peres ügyek befejezésének száma jóval meghaladta azt a mértéket, amellyel egyébként az összes befejezések (illetőleg a nemperes ügyek befejezésének) száma csökkent, aminek egyértelmű bizonyítéka, hogy a 2021. évtől a összes folyamatban lévő ügyek száma (2021-ben 4,4%-kal, 2022-en 1,1%-kal, 2023-ban 9,2%-kal), illetőleg a folyamatban lévő peres ügyek száma is (2021-ben 8,9%-kal, 2022-ben 2,6%-kal, 2023-ban 12,1%-kal) csökkent. Mindez kompenzálta és kompenzálja az összes befejezés tekintetében tapasztalható negatív változást.

II.1.1. Az eljárások időtartamának alakulása

A Tatabányai Törvényszék bíróságain befejezett ügyek pertartama											
Év	ÖSSZES BEFEJEZÉS	0-6 hó	arány az	6-12 hónap	arány az	1-2 év	arány az	2-5 év	arány az	5 év	arány az
		között	össz.befhez	között	össz.befhez	között	össz.befhez	között	össz.befhez	felett	össz.befhez
2019	22 861	19933	87,19%	1730	7,57%	807	3,53%	343	1,50%	48	0,21%
2020	22 547	20016	88,77%	1465	6,50%	710	3,15%	318	1,41%	38	0,17%
2021	26 448	24031	90,86%	1396	5,28%	713	2,70%	274	1,04%	34	0,13%
2022	24 767	22654	91,47%	1247	5,03%	624	2,52%	209	0,84%	33	0,13%
2023	24 896	22711	91,22%	1416	5,69%	524	2,10%	206	0,83%	39	0,16%

Amint azt a fenti adatok is alátámasztják törvényszékünk bíróságain összességében az eljárások, az ügyek befejezésének időtartama csökkent. 2023-ra az ügyek rendkívül jelentős hányada, 97%-a 1 év alatt, illetőleg 91%-a 6 hónap alatt fejeződött be, ami 2019-hez viszonyítva 2%-os, illetőleg 4%-os javulás.

A peres ügyek esetében ugyanez a tendencia figyelhető meg. Fokozatos emelkedés mellett 2023-ra már peres ügyek 91%-a fejeződött be 1 év alatt, illetőleg a 6 hónap alatt befejeződött ügyek aránya is több, mint 4%-kal emelkedett.

A Tatabányai Törvényszék bíróságain befejezett peres ügyek pertartama											
Év	ÖSSZES BEFEJEZÉS	0-6 hó	arány az	6-12 hónap	arány az	1-2 év	arány az	2-5 év	arány az	5 év	arány az
		között	össz.befhez	között	össz.befhez	között	össz.befhez	között	össz.befhez	felett	össz.befhez
2019	7 293	4999	68,55%	1369	18,77%	627	8,60%	265	3,63%	33	0,45%
2020	5 566	3715	66,74%	1084	19,48%	508	9,13%	240	4,31%	19	0,34%
2021	6 065	4249	70,06%	1021	16,83%	571	9,41%	204	3,36%	20	0,33%
2022	6 091	4453	73,11%	979	16,07%	472	7,75%	170	2,79%	17	0,28%
2023	6 471	4981	76,97%	931	14,39%	371	5,73%	159	2,46%	29	0,45%

A Tatabányai Törvényszék bíróságain befejezett nemperes ügyek pertartama											
Év	ÖSSZES BEFEJEZÉS	0-6 hó	arány az	6-12 hónap	arány az	1-2 év	arány az	2-5 év	arány az	5 év	arány az
		között	össz.befhez	között	össz.befhez	között	össz.befhez	között	össz.befhez	felett	össz.befhez
2019	15 568	14934	95,93%	361	2,32%	180	1,16%	78	0,50%	15	0,10%
2020	16 981	16301	96,00%	381	2,24%	202	1,19%	78	0,46%	19	0,11%
2021	20 383	19782	97,05%	375	1,84%	142	0,70%	70	0,34%	14	0,07%
2022	18 676	18201	97,46%	268	1,43%	152	0,81%	39	0,21%	16	0,09%
2023	18 425	17730	96,23%	485	2,63%	153	0,83%	47	0,26%	10	0,05%

A nemperes eljárások időtartamában jelentős változás nem tapasztalható. A 2019-es évhez képest a 6 hónap alatt befejeződött ügyek száma minimálisan, nem egész 1%-kal emelkedett, a megelőző évhez képest ugyan ilyen mértékben csökkent, de még így is az ügyek 96%-a ilyen időtartamban kerül befejezésre.

II.1.2. A két éven túli ügyek számának alakulása

Az eddig ismertetettek alapján a törvényszékünk tekintetében, de az országos statisztikai adatok szerint országos, szervezeti szinten is megállapítható, hogy a befejezések számának, az eljárások pertartamának az időszerűsége nem negatív hatása, az elmúlt időszakban a tendenciák kedvezőek.

Erre tekintettel, összhangban az OBH elnökének stratégiai célkitűzésével, az időszerűség további javítása érdekében jelen pillanatban a jövőre nézve az egyéb területeken elért eredmények megtartása mellett a hosszú pertartamú ügyek számának csökkentésére, illetőleg ezen ügyek befejezésére kell erősebben koncentrálnia mind az ítélezésnek, mind az igazgatásnak. Folyamatos célt képez ezeknek, ezen belül is kiemelten az 5 éven túli ügyeknek a csökkentése, és ezzel párhuzamosan további ügyek előregedésének megakadályozása.

Megállapítható, hogy a 2019-2023. április 20. közötti időszakban, javítva az ítélkezés időszerűségét, a Tatabányai Törvényszék bíróságain a hosszú pertartamú ügyek számát összességében jelentősen sikerült csökkenteni.

	A hosszú pertartamú ügyek számának alakulása a Tatabányai Törvényszéken									
	2 éven túli ügyek száma					5 éven túli ügyek száma				
	P	G	M	B	Csőd	P	G	M	B	Csőd
2019.12.31	140	13	15	12	65	10	1	0	2	17
2020.12.31	125	15	7	9	46	13	4	0	1	14
2021.12.31	101	13	4	10	39	12	2	0	0	11
2022.12.31	93	11	12	11	33	15	4	0	1	9
2023.12.31	64	8	24	11	23	13	2	0	0	9
2024.04.20	64	8	21	11	27	10	3	1	0	9
2024.04.20										
(a Vértesi Zrt.	64	8	5	11	27	10	3	1	0	9
munkaügyi ügyek										
nélkül)										

A 2019. évhez képest a 2 éven túli ügyek számát jelentősen, 47%-kal, ezen belül a peres ügyeket 42%-kal sikerült csökkenteni. A polgári ügyeknél 54%-os, a gazdasági ügyeknél 38%-os, a csőd- és felszámolási ügyek esetében pedig 58%-os csökkenést értünk el. A büntető ügyek száma kisebb mértékben, 8%-kal csökkent, azonban ezen ügyek esetében megfigyelhető, hogy a teljes időszak alatt a számuk érdemben alig változott. Ezen ügyek esetében, szemben a civilisztikai ügyszakkal, az igazgatási ellenőrzés az elhúzódnak eljáró bírónak felróható okát nem tárta fel. Erre figyelemmel a tendencia alapján megállapítható az ügyszak tekintetében, hogy az igazgatási célkitűzéseknek megfelelően a 2 éven túli ügyek száma lassan eléri azt a szintet, de legalább is annak közvetlen közelében van, amit a működés objektív okból mindig is generálni fog.

A munkaügyi ügyek esetében 40%-os emelkedés tapasztalható, azonban ezzel kapcsolatosan meg kívánom jegyezni, hogy ennek kizárólagos oka, hogy a 2022. év végén és a 2023. év elején szinte egy „blokkban” a Kúriáról 34 db azonos tárgyú ügy érkezett vissza. Ez a körülmény viszont statisztikai és az eredmények megítélése szempontjából rendkívüli torzító hatást képez, melyre tekintettel ezt a tényt külön is kezeljük. Ezeknek az ügyeknek az intézése fokozott kollégiumvezetői ellenőrzés alá került, a napjainkra a visszaérkezett ügyek több, mint 50%-a befejezésre is került.

Amennyiben a fenti torzító hatás kiküszöbölése érdekében ezeket az ügyeket külön kezelve figyelmen kívül hagyjuk, akkor látható, hogy 2019-hez képest a 2 éven túli ügyek száma már 53%-kal, a peres ügyek száma pedig 51%-kal csökkent, de a munkaügyi ügyek száma is nemhogy emelkedett, hanem 67%-kal szintén csökkent.

Az öt éven túli ügyek száma összességében 23%-kal csökkent. Ugyanakkor ez az összesített változás a csőd-és felszámolási ügyeknek köszönhető, mivel azok száma 47%-kal alacsonyabb jelenleg, mint 2019-ben, ugyanis a peres ügyek számát mindösszesen 1 üggyel, 8%-kal sikerült csökkentenünk. A büntető ügyszak ezen ügyek tekintetében is elérte a határait, ilyen pertartamú ügy nincsen folyamatban. Ellenben a polgári ügyszakban nem sikerült előrelépést elérni, a gazdasági ügyek száma ugyan csak két üggyel, de arányát tekintve 200%-kal emelkedett, és a korábbiakkal ellentétben a munkaügyi ügyszakban is található volt 5 éven túli ügy, ami egyebekben időközben már befejezésre került.

A hosszú pertartamú ügyek számának alakulása a Tatabányai Törvényszék járásbíróságain										
	2 éven túli ügyek száma					5 éven túli ügyek száma				
	P	G	M	B	Csőd	P	G	M	B	Csőd
2019.12.31	106	6	15	8		6	0	0	1	
2020.12.31	107	9		3		10	1		0	
2021.12.31	90	7		6		9	1		0	
2022.12.31	87	4		9		14	2		1	
2023.12.31	54	3		9		8	0		0	
2024.04. 20.	57	3		7		9	0		0	

Az egyes ítélkezési szinteket vizsgálva, összességében a járásbíróságok esetében jelentős javulás tapasztalható. A hatásköri változások miatt a munkaügyi ügyeket nem számítva 2019-től eltelt időszakban a 2 éven túli ügyek száma 44%-kal csökkent. Ezen belül 46%-kal kevesebb polgári, 50%-kal kevesebb gazdasági és 13%-kal kevesebb büntetőügy van folyamatban.

A járásbíróságok esetében is megállapítható, hogy a büntetőügyek száma elérte, azt a szintet, amellyel valószínűleg mindig számolnunk kell, mivel a 2020 és 2021 évek átlag alatti ügyszáma e tekintetben nem figyelembe vehető, mert a mögött a járványügyi helyzet, és nem a tényleges ítélkezési teljesítmény áll.

Az 5 éven túli ügyek esetében összességében viszont egyértelmű sikertelenségről beszélhetünk, azok száma 29%-kal emelkedett, amely kizárólag a polgári ügyszámnak tudható be, mivel jelenleg a járásbíróságokon 5 éven túli gazdasági és büntetőügy nincsen folyamatban.

A hosszú pertartamú ügyek számának alakulása Tatabányai Törvényszék I. fok										
	2 éven túli ügyek száma					5 éven túli ügyek száma				
	P	G	M	B	Csőd	P	G	M	B	Csőd
2019.12.31	32	7		4	65	4	1		1	17
2020.12.31	18	6	7	6	46	3	3	0	1	14
2021.12.31	10	6	4	4	39	3	1	0	0	11
2022.12.31	6	7	12	2	33	1	2	0	0	9
2023.12.31	10	5	24	2	23	5	2	0	0	9
2024.04.20	7	5	21	4	27	1	3	1	0	9
2024.04.20										
(a Vértesi Zrt. munkaügyi ügyek nélkül)	7	5	5	4	27	1	3	1	0	9

Törvényszék I. fokon a 2019 óta eltelt időben, a 2019. évben még járásbíróságon folyamatban volt 15 munkaügyi ügyet is itt számba véve összességében 48%-kal ezen belül 14%-kal a peres 2 éven túli ügyek száma. Itt is visszautalnék a munkaügyi ügyszakban fentiekben ismertetett torzító körülményre, mely figyelmen kívül hagyásával az ügyek száma összességében 61%-kal, a peres ügyek száma pedig 51%-kal alacsonyabb. A munkaügyi ügyszakot nem tekintve a polgári ügyek esetében figyelhető meg egy rendkívüli 78%-os csökkenés, ellenben ezen az ítélkezési szinten a büntető ügyszakban tartósan jobb eredményt nem sikerült elérni.

Az 5 éven túli ügyek esetében azok száma összességében 39%-kal csökkent, azonban ez a már említett csőd-és felszámolási ügyek változásának köszönhető. A peres ügyek száma összességében 20%-kal emelkedett, részsiker, hogy viszont a folyamatban lévő polgári peres ügyek száma itt is jelentősen 75%-kal csökkent, illetőleg ilyen tartamú peres ügy 2021 óta nem volt folyamatban.

A hosszú pertartamú ügyek számának alakulása Tatabányai Törvényszék II. fok										
	2 éven túli ügyek száma					5 éven túli ügyek száma				
	P	G	M	B	Csőd	P	G	M	B	Csőd
2019.12.31	2	0	0	0		0	0	0	0	
2020.12.31	0	0		0		0	0		0	
2021.12.31	1	0		0		0	0		0	
2022.12.31	0	0		0		0	0		0	
2023.12.31	0	0		0		0	0		0	
2024.04. 20.	0	0		0		0	0		0	

A törvényszék II. fok adatait vizsgálva megállapítható, hogy ezen az ítélkezési szinten a célkitűzéseinket – ráadásul tartósan – sikerült megvalósítani, egyetlen ügyszakban sincsen 2 éven túli ügy folyamatban.

Az ítélkezés időszerűségének biztosításával, a hosszú pertartamú ügyek számának csökkentésével kapcsolatosan a következő célokat kívánom kitűzni:

- A fentiek alapján megállapítható, hogy az ügyérkezés és a befejezett ügyek számának a 2019 óta eltelt időben megfigyelhető alakulása a törvényszék időszerűségére összességében pozitív hatást gyakorolt. E területen folyamatos célkitűzésem annak elérése, hogy minden ügyszakban az érkezett ügyeknél tartósan több, illetőleg továbbra is több ügy kerüljön befejezésre.
- Az is megállapítható, hogy a törvényszékünkön az eljárások időtartamát tekintve időszerű ítélkezés folyik. Figyelemmel a pertartamok arányaira, e körben reálisan a folyamatos igazgatási célom a jelenlegi eredmények minimális megtartása, illetőleg további cél a jelenlegi munkateher alapján az, hogy járásbírói szinten a peres ügyek még nagyobb hányada kerüljön a járásbírói szintre 1 év alatt, törvényszéki első fokon 1 és 2 év között befejezésre, így az 1 és 2 év közötti folyamatban ügyek száma tovább csökkenjen.
- Eddig is célokat képezte, és a jövőre nézve is fennáll, hogy törvényszéki másodfokon a 6 hónap alatt befejezett ügyek száma emelkedjék, 1 éven túli ügy csak indokolt esetben legyen folyamatban, két éven túli ügy objektív okot leszámítva ne legyen folyamatban. Ennek kiemelt jelentőséget tulajdonítok figyelemmel arra, hogy a jogerős, a rendkívüli perorvoslással nem támadható határozat (kivéve a büntető ügyek esetén a harmadfokú eljárásokat) itt születik meg, az eljárás, a jogvita itt kerül lezárásra. Ennek a célkitűzésnek az alaposságát és megvalósíthatóságát egyebekben alátámasztja az a tény, hogy jelen pillanatban (illetőleg már hosszabb ideje) törvényszék másodfokon két éven túli ügy nincs is, illetőleg mindössze 7 db 1 és két éven közötti ügy található.
- Folyamatos célkitűzést jelent a hosszú pertartamú ügyek számának további csökkentése. Jobban konkretizálva, - előre bocsátva, hogy természetesen a legjobb szám a nulla lenne - alapvetően nem bizonyos arányok, darabszámok elérését tartom fontosnak. Sokszor – és véleményem szerint gyakran magyarázkodásként - emlegetjük, hogy „mindig lesznek két éven túli ügyek”. Ez igaz, egyes ítélkezési szintek, egyes ügyszakok tekintetében ez megfogalmazható, és valóban, nem lehet reális célkitűzés az, hogy általánosan és tartósan egyáltalán ne legyenek két éven túli ügyek. Ugyanakkor véleményem szerint az már teljesíthető igazgatási célt és elvárást képez, hogy ennek mindig csak valóban objektív oka legyen, és az elhúzódást ne az eljáró bíróságnak mulasztása okozza, azaz csak annyi ügy legyen minden bíróságon és ügyszakban két éven túl

folyamatban, ami valóban benne van a működésben. A célt minden ítélkezési szinten, minden ügyszakban és minden bíróságon ennek a szintnek az elérése képezi. Ahol pedig már elértük ezt a célt a feladat az, hogy ez az eredmény tartósan meg is maradjon.

- Rövid távú célt képez a járásbírói 2 és 5 éven túli polgári és 2 éven túli gazdasági ügyek számának további, a tendenciák alapján a 2-5 év közötti ügyek esetében reálisan 15-20%-os, az 5 éven túli ügyek esetében pedig ezt meghaladó mértékű csökkentése. Ugyancsak ilyen célkitűzés a munkaügyi ügyek közül a már említette Kúriáról visszaérkezett ügyek feldolgozása, befejezése.
- Figyelemmel ezen ügyek sajátosságaira, reálisan csak középtávú célom a törvényszék I. fokú 2 éven túli polgári és 2-5 év közötti és 5 éven túli gazdasági ügyek számának csökkentése.

II.2. Az ítélkezés megalapozottsága

Az időszerepére vonatkozó stratégiai célkitűzéseivel kapcsolatban az OBH elnöke leszögezte, hogy a mennyiségi mutatók javítása mellett az ítélkezés minőségét, szakmai színvonalát is javítani kell. Ennek megfelelően alapvető igazgatási célkitűzést képez a törvényszék bíróságain az ítélkezés megalapozottságának javítása.

A Tatabányai Törvényszéken a 2019-2023 közötti időszakban az alábbiak szerint alakultak az ítélkezés megalapozottsági mutatói:

Az ítélkezés megalapozottságának alakulása														
a járásbírói és törvényszék másodfok viszonylatában 2019-2023														
Év	Járásbíróságon		Törvényszék		Törvényszék		Helyben hagyás		Megváltoztatás		Hatályon kívül		Egyéb	
	befejezett peres ügyek száma		II. fokra érkezett peres ügyek száma		II. fokon befejezett peres ügyek száma						helyezés			
	Büntető	Civil	Büntető	Civil	Büntető	Civil	Büntető	Civil	Büntető	Civil	Büntető	Civil	Büntető	Civil
	db	db	db	db	db	db	%	%	%	%	%	%	%	%
2019	1200	4277	304	272	348	340	41,1	55,3	55,2	23,2	2,9	9,1	0,9	12,4
2020	669	3121	162	155	156	174	30,1	44,3	64,7	25,9	1,3	13,8	3,8	16,1
2021	717	2499	244	238	205	197	45,4	39,1	51,7	25,9	2,0	13,7	1,0	21,3
2022	732	3496	277	226	257	230	41,6	49,6	52,9	27,4	2,7	7,0	2,7	16,1
2023	885	3726	228	205	269	202	36,4	47,5	55,0	33,7	2,6	7,4	4,1	9,4

Összességében járásbírói szinten a 2019-2023 közötti időszakban az ítélkezés megalapozottsága tekintetében hullámozó eredmények mellett jelentős változást nem sikerült elérni. Mindkét ügyszakot kettősség jellemzi. Átlagosan a büntetőügyek 29,2%-ban, a civilisztikai ügyek 6,6%-ban terjesztettek elő fellebbezést az elsőfokú döntéssel szemben, ami a civilisztikai ügyek esetében kedvezőnek mondható. Büntető ügyszakban 2019-hez képest a 2023. évre a helybenhagyások aránya csökkent, ugyanakkor, ha csak minimálisan is, de kevesebb ügy került hatályon kívül helyezésre. A civilisztikai ügyszak esetében a helyben hagyott határozatok száma szintén csökkent, ellenben a hatályon kívül helyezett elsőfokú döntések aránya a 2019. évhez, és az időszak átlagos eredményéhez (10,2%) képest is javult.

Az ítékezés megalapozottságának alakulása														
a törvényszék és az ítélőtábla viszonylatában 2019-2023														
Év	Törvényszéken befejezett peres ügyek száma		Itélőtáblára érkezett peres ügyek száma		Itélőtáblán befejezett peres ügyek száma		Helyben hagyás		Megváltoztatás		Hatályon kívül helyezés		Egyéb	
	Büntető	Civil	Büntető	Civil	Büntető	Civil	Büntető	Civil	Büntető	Civil	Büntető	Civil	Büntető	Civil
	db	db	db	db	db	db	%	%	%	%	%	%	%	%
2019	28	263	9	34	16	39	25,0	48,7	75,0	30,8	0,0	7,7	0,0	12,8
2020	24	247	13	29	10	33	20,0	45,5	80,0	36,4	0,0	9,1	0,0	9,1
2021	32	358	14	19	17	33	35,3	45,5	64,7	39,4	0,0	6,1	0,0	9,1
2022	34	241	27	20	32	24	29,1	58,3	71,9	37,5	0,0	4,2	0,0	0,0
2023	29	281	20	22	23	22	13,0	50,0	87,0	27,3	0,0	22,7	0,0	0,0

Törvényszék I. fokon a 2019-2023 közötti időszakban, szintén erősen hullámzó éves eredmények mellett összességében csökkent az ítékezés megalapozottsága. Büntető ügyszakban átlagosan az I. fokú határozatok 56%-ban, a civilisztikai ügyszak esetében pedig 9%-ban terjesztettek elő fellebbezést, ugyanakkor, amíg 2019-ben büntető ügyszakban ez az arány még csak 32% volt, 2023-ra már 68%-ra emelkedett. Emellett büntető ügyszakban a helyben hagyott határozatok száma is jelentősen csökkent, de ezzel szemben elmondható, hogy hatályon kívül helyezésre az időszak alatt egyetlen esetben sem került sor. Civilisztikai ügyszakban ezzel ellentétben a fellebbezési arány a 2019 évi 15%-ról 7,8%-ra csökkent, a helyben hagyott határozatok aránya is emelkedett 2019-hez képest 1,3%-kal, ugyanakkor a hatályon kívül helyezett határozatok száma is jelentősen, 15%-kal növekedett. Ebben az ügyszakban különösen a 2022-2023 év viszonylatában figyelhető meg negatív változás, mely szerint a kiváló eredményekkel zárt 2022. évhez képest 2023-ban a helyben hagyott határozatok aránya 8,3%-kal csökkent, a hatályon kívül helyezések pedig 18,5%-kal emelkedtek.

Az ítékezés megalapozottságának alakulása							
a törvényszék és az ítélőtábla viszonylatában a munkaügyi ügyszakban 2019-2023							
	Befejezett peres ügyek száma	Itélőtáblára érkezett peres ügyek száma	Itélőtáblán befejezett peres ügyek száma	Helyben hagyás	Megváltoztatás	Hatályon kívül helyezés	Egyéb
	db	db	db	%	%	%	%
2020	145	16	14	71,4	14,3	0,0	14,3
2021	189	14	16	81,3	18,7	0,0	0,0
2022	172	12	16	68,8	25,0	0,0	6,2
2023	145	17	18	72,7	27,3	0,0	0,0

A Munkaügyi ügyszakban a hatásköri változásokat követő 2020-2023 közötti időszakban az éves eredmények tekintetében, bár nem olyan általános jelleggel és mértékkel, mint a fentiekben ismertetett ügyszakok esetében, de szintén hullámlás figyelhető meg. Átlagosan a befejezett ügyek 9%-ban terjesztettek elő fellebbezést, ettől az aránytól egyetlen évben sem volt jelentős eltérés (például 2020-ban és 2023-ban is ez 11%). A helybenhagyások aránya a többi ügyszakhoz viszonyítottan kiugróan magas volt, az időszak alatt átlagosan 73,6%, melytől 2021-ben és 2022-ben tapasztalható jelentősebb pozitív, illetőleg negatív eltérés. A megváltoztatások aránya esetében azonban egyirányú a tendencia, fokozatos emelkedés látható, 2020. évhez képest ez az arány már 7%-kal volt magasabb. Ugyanakkor hatályon kívül helyezésre egyetlen évben sem került sor. Az ismertetett adatok alapján összességében megállapítható, hogy az ügyszakban kiemelkedően megalapozott ítékezés folyik.

Felülvizsgálat										
2019-2023										
Év	Kúriáról		Helyben hagyás		Megváltoztatás		Hatályon kívül		Egyéb	
	visszaérkezett						helyezés			
	felülvizsgálati									
	indítványok száma									
	Büntető	Civil	Büntető	Civil	Büntető	Civil	Büntető	Civil	Büntető	Civil
	db	db	%	%	%	%	%	%	%	%
2019	34	94	17,6	46,8	0,0	10,6	2,9	5,3	79,5	37,3
2020	26	69	30,8	40,6	0,0	1,4	0,0	17,4	69,2	40,6
2021	13	39	23,1	51,3	0,0	7,7	0,0	7,7	76,9	33,3
2022	34	40	17,6	45,0	17,6	2,5	5,9	10,0	58,9	42,5
2023	27	43	11,1	27,9	7,4	9,3	0,0	16,3	81,5	46,5

A rendkívüli jogorvoslati eljárásokhoz kapcsolódóan a 2019-2023 közötti időszak tekintetében az ítélezés megalapozottságával összefüggésben elmondható, hogy büntető és civilisztikai ügyszakban is romlott az ítélezés megalapozottsága. Az időszakban a büntető ügyek esetében átlagosan az ügyek 20%-ban hagyta helyben a Kúria a jogerős határozatot, 2023-ra ez az arány 11,1, %-ra csökkent, ami kedvezőtlen változás annak ellenére, hogy hatályon kívül helyezésre egyébként az évben nem került sor, illetőleg a megváltoztató határozatok száma is csökkent, figyelemmel arra, hogy az érdemben elbírált ügyek száma csökkent, az ügyek jelentős része egyéb módon került befejezésre. Civilisztikai ügyszakban az időszakban átlagosan 42%-ban került sor helyben hagyásra, ehhez képest 2023-ban csak az ügyek nem egész 28%-ban. Hatályon kívül helyezésre átlagosan 11,3%-ban került sor, 2023-ban a hatályon kívül helyezések ezt 5%-kal, a kiindulópontot képező 2019-es év eredményét pedig 11%-kal haladja meg.

Az ítélezés megalapozottságát mutatja az alkotmányjogi panaszok elbírálásának eredménye is. Ezzel kapcsolatosan megállapítható, hogy a 2019-2023 közötti időszakban az Alkotmánybíróság törvényszékünk bíróságaival szemben egyetlen panasz esetében sem állapította meg annak alaposságát.

A fentiekben írtak alapján az ítélezés megalapozottsága tekintetében annak általános folyamatos javítása és biztosítása mellett a következő célokat kívánom kitűzni:

- Rövid távú célkitűzés a járásbírói büntető ügyszak, és kiemelten a civilisztikai ügyszak ítélezési megalapozottságának javítása, különösen a hatályon kívül helyezések számának és arányának jelentős csökkentése. Folyamatos célkitűzés a kedvező fellebbezési arányok minimálisan megtartása, további javítása, így az első fokon jogerőre emelkedett ügyek számának emelése.
- Törvényszék I. fokon rövid távú cél a civilisztikai ügyszakban a drasztikusan megnövekedett hatályon kívül helyezések csökkentése, illetőleg büntető ügyszakban a helybenhagyás-megváltoztatás egymással szemben fennállt korábbi kedvezőbb arányának ismételt elérése. A tendenciák alapján ebben az ügyszakban reális célkitűzés, hogy hatályon kívül helyezésre továbbra se kerüljön sor.
- Munkaügyi ügyszakban folyamatos célkitűzés a jelenlegi megalapozott ítélezés, az első fokon jogerőre emelkedett határozatok számának, a másodfokon helybenhagyott határozatok számának fenntartása, és itt is reális cél, hogy továbbra se legyen hatályon kívül helyezett elsőfokú határozat.

Az ügyek elhúzódásának megakadályozására, a hosszú pertartamú ügyek számának csökkentésére, illetőleg az ítélkezés időszerűségének biztosítására és javítására eddig megtett, illetőleg megtenni tervezett intézkedések:

- Elsődlegesen utalnék a szemléletváltásra. Ahelyett, hogy csak beszélünk a hosszú pertartamú ügyek helyzetéről, konkrét iránymutatást adva egyértelműen elvárt az eredmények javítása, illetőleg a jó eredményeknek megtartása. Az igazgatási vezetőktől megkövetelt a korábbinál hatékonyabb és következetesebb igazgatási ellenőrzés, illetőleg annak eredményeképpen a szükséges intézkedések megtétele, amiért fokozott felelősséggel tartoznak. A kollégiumvezetők oldaláról általánosan, nemcsak a hosszú pertartamú ügyek tekintetében fokozottabban elvárt az ítélkezés feletti korábbiaknál is szorosabb szakmai kontroll, illetőleg párbeszéd különösen a fellebbviteli tanácsok elnökeivel, a járásbíróságok vezetőivel, de az egyes bírakkal is.
- Meg nem ismételve és nem részletezve, a már ismertettek szerint, az időszerűség és megalapozott ítélkezést is biztosítandó, átalakításra került az igazgatási kontroll-rendszer, illetőleg a statisztikai háttértámogatás.
- A 2020. évtől az igazgatási ellenőrzés - az OBH elnöke 2020.OBH.XX.G.11/2. szám alatti átiratával elrendelt központi igazgatási ellenőrzési feladatoknak is megfelelően - a törvényszék illetékességi területe alá tartozó bíróságokon minden folyamatban lévő két éven túli ügy egyedi vizsgálatára és folyamatos figyelemmel kísérésére kiterjed.
- A statisztikai adatok, az igazgatási ellenőrzés eredményei alapján megállapítható, hogy az ügyek elhúzódása, az ügyek legalábbis tartós és folyamatos, így valós problémát okozó előregedése mögött csak részben állnak objektív (egyes bíróságok létszámhiánya, a peres felek nagy száma, ügyben tanúsított magatartása az ügy tárgya, bonyolultsága, munkaigényessége, a szakértői bizonyítás bírónak el nem róható elhúzódása stb.) okok, az ügyek jelentős számban szubjektív okból öregednek el. A statisztikai adatok alapján megállapítható, hogy tartósan az ügyek előregedésével, a hatályon kívül helyezésekkel a bírák egy kisebb köre érintett. Az eredmények fenntartásához, illetőleg további javításához az érintett bírák fokozott igazgatási ellenőrzése, és főként szakmai támogatása szükséges. Ennek megfelelően ezen kollégák részére választásuknak megfelelően instruktorként került kirendelésre.
- Ugyancsak a szakmai támogatás fokozására civilisztika ügyszakban a 2020. év elején kollégiumvezetői intézkedéssel szakmai munkacsoportok kerültek felállításra, amelyek meghatározott – jelenleg a polgári eljárásjog, gazdasági jog, dologi jog, devizaperek, családjog és végrehajtási jog – jogterületen „műhelyként” működve színteret biztosítanak az akár napi szinten felmerülő konkrét problémák felvetésére, megvitatására. A digitális platformon, a belső levelezőrendszer használatával működő csoportok nyitottak, azokhoz bárki csatlakozhat. Minden csoport élén témafelelősök állnak, akik közvetlenül is kereshetők. A működésük hozzájárulhat a perek elhúzódásának megakadályozásához, ezt meghaladóan a megszerzett információk jelentős segítséget nyújthatnak a szükséges szakmai-igazgatási intézkedések meghozatalához, a kollégium hatékony működéséhez, vagy akár a képzési feladatok megfelelő ellátásához, a szükséges képzési területek és célcsoportok feltérképezéséhez is. E körben történt változás a Győri Ítéltábla kollégiumával a formalitáson túl valódi tartalmat hordozó szorosabb és valóban élő együttműködés kialakítása.

- A szervezeti átalakítás keretében racionálisabb és hatékonyabb működés, a humánerőforrások és az ügyteher arányos elosztása mellett az időszűrőség és megalapozottságra is figyelemmel került sor a civilisztikai ügyszak alapvetően két, polgári és gazdasági csoportra szétváló átszervezésére. Ennek biztosítására, az ügyforgalmi adatok és tendenciákra reagálva a kollégiumvezetők javaslatára büntető és civilisztikai ügyszakban is a törvényszéken egy-egy újabb másodfokú tanács került felállításra.
- Létszámgazdálkodási intézkedésként a törvényszék engedélyezett létszám keretét teljesen kihasználva betöltésre kerültek az igazságügyi alkalmazotti státuszok. A teljes állandó bírói és tisztviselői létszám biztosításával rendezésre került a civilisztikai másodfokú tanácsok létszámhelyzete, illetőleg a munkateher változásaival párhuzamosan, arra reagálva folyamatosan kirendelésekkel kerültek megsegítésre az elnehezedett ügyszakok.
- Ugyancsak a létszámgazdálkodáshoz kapcsolódik az a már említett, közvetve az időszűrőséget is szolgáló intézkedés, hogy a bírósági titkárok alapvetően kizárólag csak az ítélezési, illetőleg azzal összefüggő, azt támogató tevékenységet végezhetnek.

A jövőre nézve az ítélezés időszűrőszerűségének biztosítása, a megalapozott ítélezés érdekében a kialakult ellenőrzési gyakorlatot kívánom folytatni, illetőleg a megtett intézkedéseket fenntartani azzal, hogy amint eddig is, azt dinamikusan kezelve, a hangsúlyt a problémás területekre eltolva. Ennek megfelelően aktuálisan az időszűrőség tekintetében az öt éven túli ügyekre, a járásbíróság civilisztikai ügyszakra, időszűrőség tekintetében pedig különösen ugyancsak a járásbíróság civilisztikai ügyszakra, és a törvényszék elsőfokú civilisztikai ügyekre fókuszálva. Az időszűrőséghez kapcsolódóan rövid távú feladat – jelenleg csak a polgári ügyszak vonatkozásában- az eljáró bírák részére annak fokozott tudatosítása, hogy az eljárások elhúzódása, még abban az esetben is, ha annak objektív okai vannak, a polgári peres eljárás elhúzódásával kapcsolatos vagyoni elégtétel érvényesítéséről szóló 2021. évi XCIV. törvény (Pevtv.) 7. §-a alapján vagyoni elégtétel megfizetésének kötelezettségét eredményezi.

III. Az emberi erőforrásokkal való gazdálkodás

A Tatabányai törvényszék bíróságainak létszámhelyzete a 2020-2024.04.30. közötti időszakban az alábbiak szerint alakult:

2020.12.31-i állapot							
	engedélyezett	tényleges	ebből TVSZ	TBJB	EJB	KJB	TJB
Bíró	75	75	32	18	13	7	5
Titkár	25	28	13	7	4	2	2
Fogalmazó	4	3	0	1	1	1	0
Vezető (laszos)	25	24	16	3	1	2	2
Bírósági ügyintéző	16	17	10	2	2	2	1
Tisztv.felsőf.végz.	15	22	15	1	1	2	3
Tisztv.középf. végz., írnok	112	115	43	32	24	9	7
Fizikai dolgozó	23	23	16	2	4	1	0
összesen:	295	307	145	66	50	26	20

2024.04.30-i állapot							
	engedélyezett	tényleges	ebből TVSZ	TBJB	EJB	KJB	TJB
Bíró	73	71	29	19	12	6	5
Titkár	25	27	13	6	3	4	1
Fogalmazó	4	2	0	1	1	0	0
Vezető (laszos)	25	25	16	3	2	2	2
Bíróági ügyintéző	16	16	10	2	2	1	1
Tisztv.felsőf.végz.	15	21	15	2	1	2	1
Tisztv.középf. végz., írnok	112	107	39	28	23	9	8
Fizikai dolgozó	23	22	15	2	4	1	0
összesen:	293	291	137	63	48	25	18

Tatabányai Törvényszék					
	2020.12.31	2021.12.31	2022.12.31	2023.12.31	2024.04.30
Bíró	32	31	30	30	29
Titkár	13	13	12	12	13
Fogalmazó	0	0	0	0	0
Vezető (laszos)	16	16	16	16	16
Bíróági ügyintéző	10	10	10	10	10
Tisztv.felsőf.végz.	15	16	16	16	15
Tisztv.középf. végz., írnok	43	41	39	39	39
Fizikai dolgozó	16	16	16	15	15
összesen:	145	143	139	138	137
A törvényszéken az ítélkezést támogató szervezeti egységekben dolgozók létszáma					
	2020.12.31	2021.12.31	2022.12.31	2023.12.31	2024.04.30
Elnöki Iroda	5	5	5	5	5
HR Csoport	4	4	4	4	4
Belső ellenőr	1	1	1	1	1
Statisztikus	1	1	1	1	1
Gazdasági Hivatal	15	16	16	16	16
Informatika	6	6	7	7	7
Gondnoksági Csoport	16	16	16	15	15
összesen:	48	49	50	49	49

A bírósági szervezet, így törvényszékünk zavartalan és megfelelő színvonalú feladatellátásának alapvető feltételét képezi, hogy ahhoz megfelelő számú és képzettségű emberi erőforrás álljon rendelkezésre. Ennek biztosítása, annak optimális elosztása, és ezzel a munkateher kiegyenlített megosztása folyamatos célkitűzésem. Az OBH elnöke stratégiai céljainak megfelelően a fenti feladatot felelős, az erőforrások optimális kihasználását, a hatékony és egyben költséghatékony működést biztosító létszámgazdálkodással kell elérni, melyet összhangban az OBH Létszámgazdálkodási Kabinet által alkalmazott és közzétett módszertannal a civilisztikai ügyszak tekintetében eddig is, a jövőre nézve pedig általános jelleggel a következők szerint kívánom elvégezni.

A létszámgazdálkodás alapvetően kétirányú igazgatási tevékenység. Egyrészt a létszám biztosítását, másrészt annak elosztását öleli át. A létszámgazdálkodás pedig akkor hatékony, ha mindkét feladat elvégzése az optimális erőforrás kihasználáson alapul, ami biztosítja az alacsony költség szintet.

A bíróságok, így törvényszékünk bírói és igazságügyi alkalmazotti létszámát a Bszi. 76. § (4) bekezdés a) pontjában írtak szerint az OBH elnöke állapítja meg. A létszámot, illetőleg, hogy a rendelkezésre álló létszám a feladatok elvégzését biztosítja-e, alapvetően az optimális munkateher határozza meg. Az optimális munkateher az a munkateher, amely a munkaidő, a munkaerő teljes, de egyben kíméletes (tehát nem a kizsákmányolt), valamint a szaktudás elvárható kihasználásával még biztosítja a feladatok határidőben és elvárt minőségben történő elvégzését. Az ítélkező tevékenység esetében ez azt jelenti, hogy biztosítja, az időszzerű és megalapozott ítélkezést azt, hogy az ügyek elbírálása során a határidők betarthatók legyenek. Az optimális munkateher meghatározásánál emellett figyelemmel kell lenni az elvégzendő feladat jellegére, munkaigényességére, amit tipikusan az ügyek súlysáma is megjelenít. Feladat és feladat, ügy és ügy között is óriási különbségek lehetnek.

A munkateher meghatározása során a törvényszékből, mint egységből kell kiindulni. Az ellátandó feladatokat, közöttük az elbírálandó (érkezett, folyamatban lévő) ügyek számát összességében kell figyelembe venni és ennek megfelelően kell számba venni a rendelkezésre álló emberi erőforrást, így az összlétszámot. Ugyanakkor a bíróság működését biztosító szervezeti egységek, az ítélkezés egyes szintjei, az egyes ügyszakok között az aktuális munkateher, az ellátandó feladatok mennyisége, az érkező és a folyamatban lévő ügyszám tekintetében különbségek vannak, lehetnek. Mindemellett a munkateher egy mozgásban lévő, sokszor dinamikusan változó tényező.

A fenti különbségek kiegyenlítésének eszköze a munkaerő optimális elosztása. Optimális a munkaerőelosztás, ha biztosítja a kiegyenlített és arányos munkaterhet. A belső és külső arányosságot is biztosítani kell. Azaz, a belső arányosságot megteremtve azt, hogy az azonos szervezeti egységben feladatot ellátó dolgozók vagy adott ítélkezési szintű bíróság azonos ügyszakában eljáró bírák egymás közötti munkaterhe egyenlő legyen illetőleg, hogy a munkateher az azonos bírósági szinten lévő bíróságok, illetőleg ügyszakok, illetve az egyes bíróságok bíráink a más bíróságon ítélkező bírákkal összevetett munkaterhe is egyenlőséget, arányosságot mutasson.

Törvényszékünkön a munkaerő elosztása és az arányos munkateher biztosítása a fentiek szerint történik. A munkateher meghatározása alapvetően a már említett folyamatos statisztikai adatgyűjtésen alapul. Ugyanakkor a munkateher változását, adott esetben aránytalanná válását nem csak az ügyforgalom, hanem a munkavállalói oldalon bekövetkezett változások is eredményezhetik. Erre figyelemmel az említett mutatók mellett a törvényszék Humánerőforrás-gazdálkodási Csoportja is rendszeresen adatokat szolgáltat az emberi erőforrásban bekövetkezett változásokról, illetőleg olyan változásokról, amelyek a jövőben biztosan beállnak, beállhatnak (pl. nyugállományba vonulás, tervezett munkahely váltás, tervezett gyermekvállalás). E változások egy részéről dolgozói interjú útján szerzünk tudomást. Mindezek alapján az érintett terület(ek), bíróságok vezetőjének bevonásával, vele egyeztetve dolgozzuk ki azokat az intézkedéseket, amelyekkel a feladatok elvégzését, az optimális munkaterhet és elosztást biztosíthatjuk. Amint arra már utaltam, a váratlan helyzetek kivételével ez általában nem azonnali intézkedéssel kell, hogy megtörténjen. A statisztikai adatok, az abból felállíthat tendenciák és a munkavállalói oldalon előre látható változások alapján, modelleket állítunk fel, meghatározva, hogy az abban foglaltak bekövetkezése esetén milyen létszámgazdálkodási intézkedéseket hozunk meg, kell meghoznunk.

Ez az intézkedés, figyelemmel az időszerűséggel kapcsolatosan korábban ismertetett ügyforgalmi adatokra, azok várható alakulására, a törvényszék bíróságainak, bírának, tisztviselőinek munkaterhére jelen pillanatban - egyes rendkívüli eseteket ide nem számítva, mint például aktuálisan a Komáromi Járásbíróságon megüresedett büntető ügyszakos bírói álláshely esetében - nem lehet új státusz létesítése, a munkateher által nem indokoltan megüresedő álláshely fenntartása vagy ilyen igény előterjesztése.

Ezeket az intézkedéseket szükség esetén alapvetően az egyes bíróságok és bírósági szintek közötti kirendelések jelentették és jelentik majd a jövőben is. Ezzel kapcsolatban szeretném megjegyezni, hogy erre folyamatosan akkor is sor kerül, amikor annak közvetlen létszámgazdálkodási indoka nincsen. A kollégiumvezetőkkel egyetértve lehetővé tettük és a jövőben is lehetővé kívánjuk tenni, hogy kérelemre a járásbíróságok bírái a törvényszéken akár első, akár másodfokon is ítélezhessenek, ami mögött a szakmai és ítélkezési mellett tudatosan a létszámgazdálkodással, a későbbi helyettesítéssel kapcsolatos megfontolások is állnak. Ugyanez az oka annak a vezetőtársak felé eddig is és a jövőre nézve is megfogalmazott kéresemnek, hogy gondoskodjanak arról, hogy a tisztviselők minél több munkakör ismereteit legalább alapszinten megszerezzék.

Az is nyilvánvaló, hogy minden igyekezetünk ellenére az optimális emberi erőforrások és az arányos és kiegyenlített munkateher biztosításával járó igazgatási feladatok során patikai mérleget nem lehet használni. Egyrészt az emberi erőforrások szükség szerinti átirányítása csak a jogi szabályozás keretei között történhet, amely sok esetben akadályt is képezhet. Másrészt figyelemmel kell lenni a törvényszék, mint egész szervezeti érdekeire is, a munkaerő átirányítása nem járhat azzal, hogy más területeken, más bíróságokon, szervezeti egységekben keletkezik azzal aránytalan munkateher.

A döntések, intézkedések meghozatala során figyelembe kell venni, illetőleg figyelemmel vagyunk arra is, hogy a felelős létszámgazdálkodás magában foglalja azt is, hogy az emberi erőforrások tervezésénél biztosítani kell, hogy rendelkezésre álljon egy megfelelő tartalék összszerkezeti és törvényszéki szinten is, optimális mértékben meghatározott számban legyenek betöltetlen, de szükség esetén betölthető és kiosztható státuszok.

Összefoglalva elmondható, hogy az emberi erőforrások arányos elosztását, és az egyenlő munkateher biztosítását tehát alapvetően a meglévő emberi erőforrásokkal, „saját erőből” kell megoldani. A munkateherrel és a létszám változásával kapcsolatos fentiekben látható táblázatokban ismertetett adatok alapján megállapítható, hogy a munkateher csökkenése mellett a törvényszékünk dolgozói létszáma ennek megfelelően változott, a létszám csökkenésének mértéke, ha objektív módon értékeljük az adatokat, arányosnak tekinthető. A 2020. évhez képest 2024. április 30-án az engedélyezett összlétszám mindössze 1%-kal, a tényleges létszám 5%-kal, az engedélyezett bírói létszám 3%-kal, a tényleges bírói létszám 5%-kal alacsonyabb. Az igazságügyi alkalmazottak engedélyezett létszáma nem változott, csak a tényleges létszám csökkent 5%-kal.

A fentiekben utaltam rá, hogy a feladatellátás a jelenlegi létszámmal biztosított, még az mellett is, hogy a jelenlegi tényleges létszámból 2 fő bíró és 8 fő igazságügyi alkalmazott tartósan távol van, illetőleg a Tatabányai Járásbíróságon egy polgári ügyszakos járásbírósági bíró kollégánk nyugállományba vonul, és már a felmentési idejét tölti, valamint a Komáromi Járásbíróságon egy büntető ügyszakos kollégánk bírói tisztségéről lemondott és bírói tisztsége alól már felmentésre is került.

Ugyanakkor a Humánerőforrás-gazdálkodási Csoportja által szolgáltatott, adatok alapján az is megállapítható, hogy a 2025. évben a tervük szerint 12 fő igazságügyi alkalmazott, közöttük 1 fő titkár nyugállományba vonul, és 4 fő igazságügyi alkalmazott tervezi, hogy munkahelyet vált már a 2024. évben. Ilyen számú munkaerő csökkenés esetén a feladatok hatékony ellátása nem lesz biztosított. Tekintettel a bíróságok, így törvényszékünk jelenlegi munkaerő piaci helyzetére, ez a veszély reálisan akkor is fennáll, ha a megüresedő státuszok betöltése engedélyezett, ugyanis ezt a jelenlegi illetmény, illetőleg az illetménytáblák meghatározásával kapcsolatos anomáliák az esetek többségében reménytelenné teszik.

A törvényszékünk létszámának meghatározásával kapcsolatosan az OBH Létszámgazdálkodási Kabinetjével folytatott tárgyalások során természetesen a fenti körülmények figyelembevételét kérem.

A munkaerő pótlásának nehézségeire visszautalva a létszámgazdálkodással kapcsolatosan meg kell említeni még egy tényezőt, a költségvetési helyzetet, amelyet a törvényszék gazdálkodásával kapcsolatosan majd részletesebben is elemzek. Az egyes státuszok alapításához, fenntartásához költségvetési fedezet szükséges. A létszámgazdálkodás során, a szükséges, optimális emberi erőforrás meghatározásakor nagy súllyal költségvetési szempontok is érvényesülnek, melyek az akaratunk ellenére is generálhatnak létszámgazdálkodási intézkedéseket. Ennek aktuális példája, hogy a bírósági szervezet 2024. évi, majd a későbbiekben részletezett költségvetési helyzete miatt központi létszámgazdálkodási döntés szerint 2024. december 31-ig, illetve további intézkedésig igazságügyi alkalmazotti álláshelyek magasabb fizetési osztályú álláshellyé történő átalakítására nem kerülhet sor, üresedő bírói és bírósági vezetői álláshelyek kizárólag a megüresedés napjától tölthetők be, a központi kezelésben álló keret terhére igazságügyi alkalmazotti álláshelyek rendszeresítésére csak kivételes esetben kerülhet sor, és őrzés-védelmi, illetőleg takarítási vagy egyéb szolgáltató által végzett tevékenység ellátására fizikai álláshely rendszeresítésére nem kerülhet sor. Tartós megoldásként emellett az igazságügyi alkalmazotti álláshelyek felülvizsgálata, a 2024. évben igazságügyi alkalmazotti álláshelyek megszüntetése is szükségessé vált. Törvényszékünk esetében ez jelen pillanatban két igazságügyi alkalmazotti álláshely év végéig történő megszüntetését jelenti.

A létszámgazdálkodás és a költségvetés kapcsolata körében szeretném kiemelni azt is, hogy álláspontom szerint komoly létszámgazdálkodási feladatot, és aktuálisan kiemelt létszámgazdálkodási igazgatási feladatot képez a bíróságok, törvényszékünk munkaerő megtartási és a munkaerő bevonzási képességének, munkaerőpiaci helyzetének javítása.

A bíróságok függetlensége összetett kérdést képez. Gazdasági függetlenségét a megfelelő költségvetés, a munkaerő piaci hatásokkal szembeni ellenálló képességét, illetőleg oda belépve a megfelelő pozícióját ezen belül a személyi juttatásokra, közöttük az állandó juttatást képező illetményekre biztosított költségvetés biztosítja. Ahhoz, hogy ez a függetlenség biztosított legyen, hozzátartozik, hogy a személyi juttatásokra biztosított költségvetés, az illetmény összege kövesse a piaci, nemzetgazdasági változásokat.

Jelen pillanatban ez nem történik meg, melyből eredően olyan munkaerő elvándorlással, és a munkaerő pótlásának olyan nehézségével kell számolni, ami rövidebb időn belül a szervezeti működést, az alkotmányos feladatok ellátását is veszélyeztetve nemcsak egyes törvényszékek, hanem a teljes bírósági szervezetet nehezen megoldható létszámgazdálkodási kihívások elé állíthatja.

Ezért a lehetőségeim teljes kihasználásával a magam helyén mindent meg kívánok tenni, hogy a bírák és igazságügyi alkalmazottak illetménye mindenkor a jogszabályokban írtaknak, a bírák jogállásáról és javadalmazásáról szóló 2011. évi CLXII. törvény (a továbbiakban: Bjt.) 35. § (4) bekezdésében írtaknak, tehát a hivatás méltóságához és a felelősség súlyához mérten és annak megfelelően kerüljön megállapításra, aktuálisan, a jelenlegi illetmények ennek megfelelően megemelésre kerüljenek. Ebben a törekvésében az Országos Bírói Hivatal és annak elnökét, az Országos Bírói Tanácsot és minden érdekképviselői szervezetet minden erőmmel támogatom.

IV. Oktatás

Elnökhelyettesi pályázatomban is utaltam már arra, hogy a megfelelő színvonalú munkavégzéshez az ehhez szükséges létszám megléte mellett a munkaerő megfelelő képzettsége szükséges. Utaltam arra is, hogy a képzési rendszer 2017. évben átalakításra került, a képzések általánosságban véve a Magyar Igazságügyi Akadémiáról regionális szintre kerültek. A regionális képzési feladatokat törvényszékünk tekintetében a Győri Ítéltábla (elnöke) látja el, feladatait a törvényszéki szinten szervezett oktatásfelelős- és oktatásszervezői hálózat segíti. Ezeket a feladatokat a Tatabányai Törvényszék Szervezeti és Működési Szabályzata a törvényszék elnökhelyettesére telepíti.

Változást jelentett a korábbiakhoz képest, hogy az OBH elnöke az oktatással kapcsolatos stratégiai célkitűzéseivel kapcsolatban kiemelte, hogy a bíróság tudás alapú szervezet, melyben az újonnan belépők képzése mellett a már nagyobb gyakorlattal rendelkező bírák képzésére és központi képzésére is szükség van, elősegítendő az ítélkezés szakmai színvonalának emelésére irányuló célkitűzés megvalósulását is. Ennek megfelelően a képzési rendszereben ismételt a központi szervezésű képzések kerültek előtérbe, a regionális képzések ezeket egészítik ki, regionális szinten olyan képzés nem is szervezhető, amely központi szervezésben elérhető.

Erre figyelemmel a regionális együttműködést szorosabbra fűztük. A régió törvényszékei a képzéseiket összehangolják, illetőleg az egyes képzéseket egymás tekintetében nyitottá tettük, azok nemcsak helyi, hanem régiós szinten is meghirdetésre kerülnek. Az együttműködés következő lépcsőfokát jelentette, hogy az OBH elnöke engedélyével 2023. január 1. napjától a fogalmazóképzést közösen, egységes oktatási tervvel és menetrend keretében regionális szinten valósítjuk meg.

Törvényszékünk tekintetében alapvetően megvalósultak az oktatás átszervezésével kapcsolatosan elérni kívánt célok, így az oktatások számának, az oktatással felölelt területek számának, és az oktatáson részt vevő kollégák számának növelése. Ezt elősegítette a digitális lehetőségek kihasználása, az oktatások ilyen platformon történő megszervezése, amely a járványügyi veszélyhelyzet megszűnését követően is az oktatások alapvető formája maradt. Ezzel kapcsolatosan kell megjegyezni, hogy a civilisztikai képzésekkel kapcsolatosan a központi képzések közül számos olyan akadt, amelyek tárgyánál fogva a bírák széles körét érdekelte, ugyanakkor a MIA által megszabott létszámkeret – ellenére, annak, hogy online került meghirdetésre - nem tette lehetővé, hogy arra mindenki jelentkezzen.

Kollégiumvezetői ötletre, javaslatra ennek a helyzetnek az orvoslására ezekre a képzésekre a törvényszék könyvtárából is bejelentkezünk, ott a képzés kivetítésre kerül, és bár arról tanúsítványt nem tudunk kiállítani, de azon így minden érdeklődő részt vehet. Ezt a lehetőséget a jövőre nézve a képzések még nagyobb számára, illetőleg más ügyszakokra is ki kívánom terjeszteni.

A képzések tekintetében megvalósult az a célkitűzés is, hogy a képzési terv a kollégákkal olyan időben kerüljön megismerésre, hogy az a lehető legzökkenőmentesebben illeszthető legyen az egyéni éves munkatervükbe. Tárgyalásaikat, egyéb hivatali kötelezettségüket ennek megfelelően tudják kalkulálni, elkerülendő a tárgyalási napok esetleges beállítását is.

A korábbi és a jövőre nézve is legfontosabb célkitűzésem a képzések még célirányosabbá és gyakorlatiasabbá tétele, az oktatás lehető legmélyebb integrálása a működésbe és az ítélkezésbe, hogy az egyes intézkedések meghozatala során az oktatási célok is messzemenően figyelembe legyenek véve. Erre egy példa, hogy az igazgatási ellenőrzés tapasztalatai, alapvetően megjelennek az oktatásban, a képzések témameghatározása során, és hogy a civilisztikai szakmai csoportok egyben célirányos oktatási szerepet is ellátnak.

A képzések témái tekintetében a jövőre nézve is elv, hogy azokat alapvetően a kollégiumvezetők szakmai-igazgatási tevékenységük tapasztalatain alapuló javaslata, illetőleg a kollégák felmért igénye határozza meg. A témák meghatározása során kiemelt figyelmet kívánok fordítani az adatvédelemmel, a digitális biztonsággal kapcsolatos kérdésekre.

A képzések szervezésével kapcsolatosan célkitűzés azok olyan formában történő megszervezése, amely a legkisebb költségek mellett a legnagyobb számú részvételt, és a kollégák részére a legkényelmesebb elérést biztosítja. Erre figyelemmel terveim szerint a képzések a jövőben is alapvetően digitális platformon, e-képzés formájában kerülnek megszervezésre.

Tanulmányi szerződés megkötésével az ítélkezésben, illetőleg a bíróság működésében felhasználható képzettség megszerzése, annak elmélyítése esetén az eddigiekben is támogattam és a jövőre nézve is támogatni kívánom minden kolléga személyes egyéni képzését is.

V. Pénzügyi és eszközgazdálkodás

A bíróságok, így a Tatabányai Törvényszék az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény (Áht.) 7. § (1) bekezdésében írt, az Alaptörvény 25. cikk (1) bekezdésében meghatározott igazságszolgáltatási közfeladatot ellátó költségvetési szerv. Gazdasági tevékenységet nem végez, vállalkozásban nem vesz részt. A közfeladatainak ellátáshoz szükséges pénzügyi fedezetet az Áht. 3/A.-a értelmében az államháztartás központi költségvetéséből kell biztosítani. A bíróságok központi költségvetésben a Bszi. 4. §-a értelmében önálló költségvetési fejezetet, ezen belül a Kúria és az Országos Bírósági Tanács pedig önálló címet alkotnak.

Az Áht. 13. § (2) bekezdése értelmében a fejezetet irányító szerv, a bíróságok tekintetében az OBH az államháztartásért felelős miniszter tájékoztatójában meghatározottak alapján - a fejezetre megállapított tervezett kiadási főösszeg megtartásával - megtervezi és egyeztetni az államháztartásért felelős miniszterrel az általa irányított fejezetbe sorolt költségvetési szerve, szervek, így a bíróságok előirányzat tervezett bevételeit és kiadásait.

A költségvetést és az elemi költségvetés kiemelt előirányzatait a bíróságok és az Országos Bírósági Hivatal gazdálkodásáról szóló szabályzatról szóló 5/2013. (VI.25.) OBH utasítás 13-14. §-ban írtak szerint megküldi az intézmények, így a törvényszékünk részére, ennek alapján elkészítjük a saját elemi költségvetésüket, azt megküldjük az OBH-nak, aki ezt követően azt a Költségvetési Gazdálkodási Rendszerben hagyja jóvá.

Törvényszékünk elemi költségvetésének, gazdálkodásának főbb számai a következők szerint alakultak a 2019-2023 közötti időszakban:

2019	Tervezett	Eredeti előirányzat	Teljesítés	Megtakarítás
Személyi juttatások	1 739 016 353	1 741 575 459	2 016 224 000	185 000 000
Munkaadókat terhelő járulékok	336 529 750	337 094 086	419 459 000	
Dologi kiadások	386 702 937	378 000 000	397 478 000	
Beruházások	6 000 000	6 000 000	291 921 000	
Felújítások			41 973 000	

2020	Tervezett	Eredeti előirányzat	Teljesítés	Megtakarítás
Személyi juttatások	1 821 372 662	1 830 010 022	2 225 386 000	215 000 000
Munkaadókat terhelő járulékok	327 417 436	327 702 721	386 069 000	
Dologi kiadások	321 816 835	325 000 000	281 629 000	
Beruházások	6 000 000	6 000 000	66 263 000	
Felújítások			1 999 000	

2021	Tervezett	Eredeti előirányzat	Teljesítés	Megtakarítás
Személyi juttatások	2 299 249 510	2 292 282 300	2 486 536 000	236 000 000
Munkaadókat terhelő járulékok	342 708 775	360 459 176	396 544 000	
Dologi kiadások	325 000 000	325 000 000	309 549 000	
Beruházások	6 000 000	6 000 000	47 769 000	
Felújítások			1 914 000	

2022	Tervezett	Eredeti előirányzat	Teljesítés	Megtakarítás
Személyi juttatások	2 548 079 485	2 537 751 000	2 744 619 000	22 623 000
Munkaadókat terhelő járulékok	393 000 000	394 314 000	387 468 000	
Dologi kiadások	325 000 000	330 658 000	396 331 000	
Beruházások	6 000 000	6 000 000	23 392 000	
Felújítások				

2023	Tervezett	Eredeti előirányzat	Teljesítés	Megtakarítás
Személyi juttatások	2 613 810 075	2 600 000 000	2 942 599 000	56 000 000
Munkaadókat terhelő járulékok	344 787 568	345 948 641	408 850 000	
Dologi kiadások	510 580 000	474 064 074	494 591 000	
Beruházások	6 000 000	6 000 000	52 085 000	
Felújítások				

Törvényszékünk évek óta stabil, takarékos gazdálkodást folytat, likviditási problémái nem merülnek fel. Gazdálkodásunkban a pénzügyi év végén rendszeresen jelentős megtakarítás jelentkezett, annak ellenére, hogy a 2022. és-2023. években már olyan, előre nem látható többletköltségek merültek fel és kellett azok kezeléséről gondoskodni, mint a szakértői és kirendelt ügyvédi díja, a postaköltségek és az energiaárak rendkívüli mértékben történő emelkedése.

A 2024. költségvetési év tekintetében a nehézségeket fokozta, hogy a Magyarország 2024. évi központi költségvetéséről szóló 2023. évi LV. törvény által meghatározottan a központi költségvetés VI. bíróságokról szóló fejezete a Kúriát és az Országos Bírósági Tanácsot ide nem számítva a személyi juttatásokra 97.681.200.000,- millió forintot, az egyéb működési kiadásokra 39.630.900.000,- forintot biztosított. A 2023. évhez képest a személyi kiadásokra fordítható összeg 1.114.900.000,- forinttal, (a Kúriát és OBT-t is ide számítva 2 milliárd forinttal) az egyéb működési kiadásokra biztosított összeg 527.900.000,- forinttal csökkent. Megállapítást nyert az is, hogy az OBH által előterjesztett fejezeti szintű költségvetés személyi juttatásokra előirányzott összege 1,951 milliárd forinttal meghaladja a központi költségvetés által ténylegesen biztosított összeget. Az OBH a hiányzó összeg pótlására átmeneti megoldásként az egyes bíróságok elemi költségvetésében a tartós távollétekből az elmúlt 12 hónap átlaga alapján számított megtakarítás 35%-ával csökkentette a 2024. évi személyi juttatások összegét, illetőleg előírta, hogy az alapilletménynek nem minősülő személyi juttatásokat a tartós távollétekből keletkező megtakarításból kell finanszírozni.

Törvényszékünk 2024. évi elemi költségvetése kiadási főösszegeként kerekítve 3.517.000.000,- forint került meghatározásra. Ehhez képest, a fenti intézkedés nyomán a személyi juttatásokra mintegy 75.000.000,- forinttal, de a dologi kiadásokra is mintegy 125.000.000,- forinttal kevesebb forrás került biztosításra. A személyi juttatásokra rendelkezésre álló 2.551.097.214,- forint a törvény szerinti illetmények, a jubileumi jutalmak, illetőleg a cafetéria kifizetésére fedezetét biztosítja. Az egyéb jellegű személyi juttatások (pl. a különböző címen fizetett pótlékok, az utazási hozzájárulás, szemüvegtérítés, temetési segély stb.) fedezetét a törvényszékünkön keletkezett személyi megtakarításokból kell és tudjuk csak fedezni.

A törvényszékünk gazdálkodásával kapcsolatos nem cél, hanem alapvető törvényi kötelezettség a költséghatékonyság, a feladatok ellátásához biztosított pénzügyi és tárgyi eszközök optimalizált, takarékos felhasználása. A jelenlegi helyzet a korábbinál is gondosabb és körültekintőbb költségvetési döntéseket igényel.

A gazdasági hivatalunk vezetőjével már megkezdtem, elnöki kinevezésem esetén pedig folytatom a költséggazdálkodásunk teljes felülvizsgálatát. Cél azoknak a kiadásoknak, különösen dologi és eszközgazdálkodással kapcsolatos kiadásoknak a megszüntetése vagy csökkentése, amelyek a törvényi kötelezettségeink ellátásához nem, nem feltétlenül, vagy nem a jelenlegi mértékben szükségesek, illetőleg annak feltérképezése, hogy ezen költségek fedezet közül, melyek csoportosíthatóak át más kiadások fedezésére.

Alapvető célkitűzésem, hogy a nehéz költségvetési helyzetünkben is az állandó, kötelező személyi juttatások mellett minden egyéb jellegű személyi juttatás is folyamatosan kifizetésre kerüljön. A dologi és eszközgazdálkodási kiadások területén elsőbbséget élveznek a törvényi és szerződéses kötelezettségeink teljesítése. Ezt követően preferenciát élveznek a működésünkhöz tapadó, illetőleg a munkavégzést, annak komfortját biztosító kiadások, az ilyen irányú beszerzések finanszírozása.

Beruházások, felújítások

A 2019-2023 közötti időszakban a törvényszékünk bíróságain számos beruházás, felújítási munka került elvégzésre. A Törvényszék épületében a folyosók a meglévő műanyag helyett keménymérszkő-burkolatot kaptak, valamint megvalósult a zárófüdém utólagos hőszigetelése, a tetőre napelemlrendszer került telepítésre.

A cégbíróságon egy új kétállomásos munkaszoba, a második emeleten pedig egy újabb étkezőhelyiség, a földszinten LIR-betekintést is biztosító ügyféliroda került kialakításra.

Tatabányai Járásbíróság épületére is napelemrendszer került telepítésre, megtörtént az utcafronton elhelyezkedő alagsori ablakok cseréje, továbbá itt is sor került a folyosók padlóburkolatának cseréjére, a beépített bútorzat felújítására, illetőleg a lépcsőház, közösségi helyiségek és folyosók festésére-mázolására. Befejeződött az épülethűtés utolsó üteme, amivel az épület teljes klimatizálása biztosított. Felújítást nyert továbbá a XIII-as tárgyaló, és részleges felújítást nyert az alagsori, földszinti, az első emeleti vizesblokkok, elnöki-irodablokk, postázó helyiség, és a második. emeleti konyha.

Az Esztergomi Járásbíróság belső udvara, fűtési rendszere és tetőzete egyaránt részleges felújításon esett át. Az energetikai felújítás keretében megvalósult az ügyészség feletti épületrész két szintje hűtésének kiépítése, 33 db leromlott műszaki állapotú ablak szigetelésének javítása, valamint befejeződtek a világítás-korszerűsítési munkálatok. Rendkívüli beruházásként került elvégzésre az épületegyüttes dohányzóterasa burkolatának felújítása szigeteléssel.

A Komáromi Járásbíróságon megvalósult az udvar és az épület környezetének rendezése, a felszíni vízelvezetés, a térburkolás, a gépjármű-parkoló bővítése, az épület belső festése és mázolása csakúgy, mint a zárófüdém utólagos hőszigetelése és az épülethűtési rendszer fejlesztése, és az utcai lábazat újravakolása. Felújításra került az épület terasza és új rendészeti pult került elkészítésre.

A Tatai Járásbíróságon jelentősebb beruházást az új főportált kialakítása, és a tető szigetelésének javítása jelentett. Hosszú évek óta fennálló igény a járásbíróság méltó elhelyezésének megoldása. 2019 decemberében megtörtént egy új járásbírósági épület elhelyezését biztosító telekingatlan megvásárlása, azonban az azóta eltelt időben, egészen 2023-ig jelentősebb előrelépés nem történt. Ehhez képest változás, hogy időközben a megvalósítás a tervezettség fázisába lépett. Ennek 30.000.000,- forintos fedezete a fejezeti költségvetésben (tehát nem a mi saját elemi költségvetésünkben) elkülönítésre is került. Folyamatos az egyeztetés az OBH Műszaki Főosztályával, melyek során azt az álláspontot képviseltem, illetőleg kívánom képviselni, hogy olyan beruházási döntés szülessen ebben a kérdésben, amely reális, és a legrövidebb időn belül a legkisebb költségek mellett biztosítja ennek a helyzetnek a megoldását.

A beruházásokra fordítható, illetőleg fordított összegek nagyságát az energiaárak emelkedése és az inflációs hatások már a 2022. évtől erősen behatárolták. A 2024. évre vonatkozóan ehhez társult az ismertetett költségvetési szigorítás. A 2024. évi, az OBH elnöke által elfogadásra került felújítási, beruházási tervünkben erre figyelemmel mindössze két munkálat szerepel, a Komáromi Járásbíróság udvari homlokzatai lábazati vakolatának felújítása, és ugyancsak ennek a járásbíróságnak alagsori helyiségeiben a megkezdett vakolatcsere folytatása. Ennek 4.093.000,- forint és 3.463.000,- forint fedezetét előirányzatként már megkaptuk, a munkálatokra viszont még kötelezettségvállalásra nem került sor.

Amíg az új járásbírósági épület megépül, a Tatai Járásbíróság épületén addig is el kell végeznünk az üzemeltetéshez és a munkavégzés komfortjához feltétlenül szükséges munkálatokat. Aktuálisan ilyen beruházást képez az épület fűtésének korszerűsítése, melynek műszaki előkészületei folynak.

Emellett a jövőre nézve feltétlenül szükséges elvégezni az Esztergomi Járásbíróság tornyának felújítását, melyet a műemlékvédelmi követelmények is nehezítenek. Ez a két munkálat előkészítési fázisban van, azokra jelenleg külön pénzügyi kerettel nem rendelkezünk, a szükséges forrást az OBH-tól igényeljük meg.

A beruházások pénzügyi fedezetével kapcsolatosan az év során további 10.000.000,- forint intézményi beruházási előirányzatot biztosított az OBH, ami törvényszéki hatáskörben használható fel. Ebből 1.288.000,- forint került elköltésre, a többi szabad keret, kötelezettségvállalás azon nincsen. Azon költségek óvatos előzetes becslése mellett, melyek fedezeteként ez az összeg szolgálhat, szándékom szerint ezt a keretet részben az informatikai eszközpark fejlesztésére, a lejjebb részletezettek szerint elavult laptopok cseréjére kívánom fordítani.

A törvényszék bírósági épületei tekintetében vagyongazdálkodási jogot gyakorlunk. Az ezzel járó törvényi kötelezettségeink maradéktalan teljesítése érdekében is rövid távú tervem az ingatlanok jogi helyzetének átvilágítása, figyelemmel arra, hogy az elmúlt időszakban több esetben is kiderült, hogy az nem rendezett. Aktuálisan azonnali feladatot képez a Tatabányai Járásbíróság tekintetében fennálló telekhatár vita rendezése.

Bűnjelkezelés

A Tatabányai Törvényszék (továbbiakban: törvényszék), valamint a Tatabányai, Esztergomi, Komáromi és Tatai Járásbíróságok bűnjelkezelési tevékenységének ellátása 4 bűnjelkezelési helyen történik (a törvényszék és a Tatabányai Járásbíróság bűnjelkezelését összevontan a törvényszék gazdasági hivatala bűnjelkezelője látja el). A törvényszék területén működő bűnjelraktárak bár telítettek, azonban nem túlterheltek, így a bűnjelek tárolása biztosított.

A törvényszék gazdasági hivatalánál jelenleg 2 fő lát el bűnjelkezelési feladatokat, a három érintett járásbíróságon más munkaköri feladatok mellett történik a bűnjelkezelés (elnöki irodavezető, lajstromirodai és bíró melletti leíró tisztviselő által). A törvényszéknél az elmúlt években döntően 1 fő bűnjelkezelő működött, azonban több esetben – és jelenleg is – “besegítéssel” történt az elmaradt intézkedések pótlásában a törvényszéki bűnjelkezelő munkájának támogatása – kijelölt titkár/büntetőbíró koordinálásával és szükség szerint a törvényszék elnöke által kijelölt igazságügyi alkalmazott bevonásával vagy a gazdasági hivatalon belüli munkaszervezéssel. A járásbíróságokon önmagában a bűnjelek mennyisége nem igényelne teljes munkaidős feladatellátást, azonban más munkaköri feladatok (és az azt érintő létszámproblémák) valamint a bűnjelek kezelését érintő változások mellett a bűnjelkezelésre fordítható munkaidő nem bizonyult elégségesnek ahhoz, hogy annak naprakészsége biztosítható legyen. A járásbíróságok esetében a Komáromi és az Esztergomi Járásbíróságokon eredményezett elmaradt intézkedéseket részben a humán erőforrás kapacitáshiány.

A 2010-2011 években feltárássra került, hogy jelentős a bűnjelek felhalmozódása a törvényszéknél (az 1988-2010 között bevételezett, 1619 bűnügyben, 8847 tételszámon kezelt tételt tartalmazott a nyilvántartó rendszer), a bűnjeleket érintő intézkedések végrehajtása nem történt meg maradéktalanul, a nyilvántartás és a ténylegesen kezelt bűnjelek állományának egyeztetése érdekében leltár nem készült.

A 2014 évre részben sikerült pótolni a határozatok végrehajtását. 2016 évre a 2014 évi állapot szerint 5 éven túli tételek felszámolása döntően megtörtént, amely összességében jelentősen hozzájárult a kezelt bűnjelek mennyiségének akkori csökkenéséhez. Bár a 2011 évtől – kiemelten a törvényszéknél – folyamatos intézkedések történtek a bűnjelek rendezésére, azok csak részben bizonyultak eredményesnek, illetve a megtett intézkedések ellenére, számos külső és belső körülmény miatt a bűnjelkezelés jelen pillanatban a törvényszéknél, illetőleg az Esztergomi és Komáromi Járásbíróságoknál sem tekinthető naprakésznek, a bűnjelek kezelése nem, vagy nem teljesen felel meg a lefoglalás és a büntetőeljárás során lefoglalt dolgok kezelésének, nyilvántartásának, előzetes értékesítésének és megsemmisítésének szabályairól, valamint az elkobzás végrehajtásáról szóló 11/2003. (V.8.) IM-BM-PM együttes rendelet 10/A-10/B §-ban írt rendelkezéseknek.

Fokozott igazgatási ellenőrzés mellett reálisan középtávú célkitűzésem a fenti hiányosságok végleges megszüntetése, illetőleg a jövőre nézve a bűnjelek jogszabályi előírásoknak megfelelő naprakész kezelésének biztosítása.

Iráttári helyzet

A levéltári ellenőrzések alapján megállapítható, hogy a törvényszékünk bíróságain az iratok kezelése a jogszabályi előírásoknak megfelelően történik.

Ugyanakkor hosszú évek óta egyre súlyosbodó problémát jelent, hogy a levéltár a selejtezési eljárást követően a nem selejtezhető okiratokat nem veszi át, fizikai elszállításáról és őrzéséről a köziratokról, a közlevéltárakról és a magánlevéltári anyag védelméről szóló 1995. évi LXVI. törvény 13. § a) pontjában és 15. § (1) bekezdés b) pontjában írt kötelezettségét elmulasztva helyhiányra hivatkozással nem gondoskodik. Ezeknek az iratoknak a tárolása továbbra is a bíróságainkon történik.

A tárolás ugyanakkor költségekkel jár, másrészt a nem selejtezett iratok tárolási kapacitását csökkenti, mivel ahol lehet, ezek az iratok továbbra is az irattárban vannak elhelyezve, harmadrészt az át nem vett iratok tárolásáról sok esetben csak a vonatkozó iratkezelési és tűzvédelmi előírások megszegésével tudunk gondoskodni. Ugyanis ezeket az iratokat a lajstromirodai szekrényekben, tárgyalókban, folyosókon, közlekedőkben, az esetek többségében a padlón tudjuk őrizni, a szakszerűtlen tárolás miatt károsodásnak is kitéve.

A helyzet orvoslása és a hosszú távú megoldás érdekében tárgyalásokat kívánok kezdeményezni a levéltár vármegyei vezetőjével, érintve a felmerült költségek viselésével, általunk a levéltárra történő tovább hárításával kapcsolatos kérdéseket is illetőleg, és mivel a probléma tudomásom szerint országos jellegű, az OBH elnökénél ugyanezt kezdeményezem. Az irattári kapacitás részbeni azonnali növelése érdekében emellett Tata Város Polgármesterével is tárgyalásokat kezdeményezek, a Tatai Járásbíróság közös használatú épületében található üres önkormányzati irodák bérlésével kapcsolatosan. E tárgyalások sikere esetén az irattárakban tárolt lesejtezett iratokat ide szállítanánk, így biztosítva a megfelelő tárolásukat és őrzésüket, jelentős irattári tárolási kapacitást felszabadítva.

VI. Informatika

Az informatikai kérdések napjainkra a bírósági szervezet, így törvényszékünk működését, igazságszolgáltatási feladataink ellátását, annak hatékonyságát és időszerűségét is alapjaiban határozzák meg. Amire már elnökhelyettesi pályázatomban is utaltam, az eltelt időben történt változásokra figyelemmel jelen pillanatban már hatványozottan igaz, nevezetesen, az informatika, az informatikai alkalmazások és a számítástechnika szerepe alapvetően megváltozott, az már nem csupán segíti, támogatja, komfortosabbá és gyorsabbá teszi a munkavégzést, hanem a munkavégzés már teljesen azon alapul. A digitális lajstromozás, az elektronikus eljárásrendek és ügyintézés, a digitális állampolgárság, a tárgyalások során a személyes jelenlét nélkül történő részvétel lehetőségének biztosítása és még sorolhatnám, mind olyan változás, amely alapján kijelenthetjük, hogy a bíróságok működése során szinte nincsen olyan kérdés, ami egyben ne képezne informatikai kérdést is.

Törvényszékünk esetében – figyelemmel a munkarendjére - ez különösen érvényes. A működési rendünkben fakadóan a bíróságainkon kívül, az otthoni munkahelyeken 31 multifunkciós nyomtató, 47 db nyomtató, 8 db szkennert, 26 db asztali számítógép és 227 db laptop üzemel. Csak összehasonlításképpen, a bíróságokon jelenleg 352 db asztali számítógép, 6 db laptop, 148 nyomtató, 47 db multifunkciós nyomtató és 24 szkennert találhatók. Mindez gyakorlatilag azt jelenti, ha a fizikai alkalmazottakat nem számítjuk, hogy minden kolléga a bíróságon és otthonában is ugyanazon körülmények között végezheti a munkáját. Továbbá ez azt is jelenti, hogy a törvényszékünk szervezete virtuálisan kettőzött, és így az informatika osztály kollégáinak a feladata is tulajdonképpen duplikált. E tényről függetlenül, de erre különös figyelemmel az informatikát kiemelt startégiai területként kezeltem és kívánom kezelni a jövőben is.

Az informatikai terület jelentősége a létszámgazdálkodásban is megmutatkozik. Célkitűzésem, hogy annak biztosítása, hogy a feladatok ellátásához igazodva mindenkor megfelelő létszámú és magas képzettségű szakember álljon rendelkezésünkre. Törvényszékünk korábban informatikusi létszámhiánnyal küzdött, amelyet 1 fő informatikus felvételével sikerült aktuálisan orvosolni. Ugyanakkor a már említette gyenge munkaerő-piaci helyzetünk az informatikusok tekintetében még nagyobb hátrányt okoz, tekintettel az ilyen képzettségű szakemberek piaci keresletére, illetőleg a piac által kínált anyagi lehetőségekre. Erre figyelemmel reálisan az jelenti a legnagyobb feladatot, hogy a piac elszívó erejét kiküszöböljük, az informatikusainkat meg tudjuk tartani.

Kiemelt cél az informatikai eszközpark folyamatos fejlesztése, szinten tartása. Ez a cél az eszközgazdálkodás területén is kiemelt helyen szerepel. Fontos szempont, hogy olyan eszközök kerüljenek beszerzésre, amelyek műszaki adottságaiknál fogva a lehető legnagyobb mértékben igazodnak a működés által megkívánt követelményekhez, illetőleg hosszabb távra biztosítják az informatikai igényeink kiszolgálását. Az informatikai osztállyal együttműködve ezt a célt az OBH illetékes főosztálya felé is közvetíteni kívánom aktuálisan azzal a konkrét kéréssel, hogy a munkarendünkre figyelemmel törvényszékünk esetében a jövőbeni központi beszerzéseknél a hivatal a laptop beszerzéseket preferálja, és azok bíróságon belüli hálózati használatát dokkolókon keresztül biztosítsa.

Sok 2014 - 2017 év közötti beszerzésű számítógéppel és lappal rendelkezünk. Egyrésről ezek az általában a mai igényekhez képest kevés memóriával és lassú HDD-vel rendelkező számítógépek nehezítik a munkavégzést. Az avultabb gépek központi cseréjére előreláthatólag nem kerül sor, ezért saját forrásból, plusz RAM és/vagy SSD bővítéssel tudtuk ezeket megfelelő műszaki szintre hozni.

Másrészről a jelenleg futó Windows 10 operációs rendszer támogatása 2025. végén megszűnik, és az említett eszközök egy része nem támogatja a majd használt Windows 11-et, ennek a futását nem biztosítják. Mindezekre figyelemmel ezeknek a gépeknek a cseréje rövid távon megoldandó feladatot jelent.

VII. Integritás

A bírósági szervezet, a bíróságok, így törvényszékünk integritásának biztosítása alapvetően a független, befolyástól mentes, átlátható, kiszámítható és elszámoltatható működés biztosítását jelenti. Folyamatos célkitűzésemet képezi a szervezeti működés integritás-alapú megszervezése, amellyel a fenti alapelveket sértő, veszélyeztető, különösen a korrupció, a hivatali hatalommal való visszaélés, illetőleg az ítékezés terén az ügyek minden befolyástól mentes pártatlan elbírálását veszélyeztető magatartások, cselekmények megelőzhetők, elkerülhetők.

A törvényszék személyi és szervezeti integritása megőrzésének alapjaként a már ismertetettek szerint az Áht.) 69. § (2) bekezdésében írt kötelezettséget teljesítve a 370/2011. (XII.31.) Korm. rendelet 6-10. §-ban írtaknak megfelelően kiépítésre került a törvényszék kontroll-rendszere, melynek részét képezi az integritást sértő események kezelési rendje, illetőleg a törvényszék ellenőrzési nyomvonalainak a 9/2015. (XII.2.) OBH elnöki ajánlásban írtak figyelembevételével történő meghatározása. Ezek folyamatos felülvizsgálata a deregulációs tevékenység keretében folyamatos igazgatási feladatot képez.

Az integritási és korrupciós kockázatok hatékony kezelése érdekében az integritás szabályzatról szóló 6/2016. (V.31.) OBH utasítás 36. § (1)-(2) bekezdésében írtaknak megfelelően integritás-felelős került kijelölésre. Az integritás-felelős személye és elérhetősége a bíróság honlapján közzétételre került, Az integritás tárgyú bejelentések intézése, ellenőrzése és nyilvántartása biztosított.

Törvényszékünk szervezeti működésének, a gazdálkodásának belső ellenőrzése 370/2011. (XII.31.) Korm. rendelet 15. § (1)-(3) bekezdésében írtaknak megfelelően belső ellenőr kijelölésével, feladatvégzésével biztosított. A belső ellenőrzéssel, annak függetlenségét nem veszélyeztetve, szoros kapcsolatot alakítottam ki, melyet a jövőre is fenn kívánok tartani.

Az integritást sértő külső és belső magatartások felismerése és kezelése érdekében törvényszékünk 6/2016. (V.31.) OBH utasítás 44. § b) pontjában írtaknak megfelelően szoros kapcsolatot tart más szervekkel, így az Állami Számvevőszékkal, az Alkotmányvédelmi Hivatallal, a Nemzeti védelmi Hivatallal. Célkitűzésem ezeknek a kapcsolatoknak a fenntartása és erősítése.

Kiemelt területként kezelem és kívánom kezelni a jövőben is a bíróságaink informatikai biztonságának kérdését, és a kollégák ezzel kapcsolatos tudatosságának növelését. A törvényszék informatikai biztonsági rendszerének kialakítása és ellenőrzése, az állami és önkormányzati szervek elektronikus információbiztonságáról szóló 2013. évi L. törvényben és ennek végrehajtásáról szóló 41/2015. (VII.15.) BM rendeletben foglalt kötelezettségek teljesítése érdekében törvényszékünk informatikai biztonsági felelőst jelölt ki, mely feladatot megbízási jogviszony keretében külső szervezet látja el.

Elkészült, véglegesítés alatt, és a Nemzetbiztonsági Szakszolgálat, Nemzeti Kibervédelmi Intézet Hatósági Főosztálya részére jóváhagyásra történő megküldés előtt áll törvényszékünk Informatikai Biztonsági Szabályzata.

Szintén kiemelt fontosságú célt és feladatot képez, hogy az igazgatás és az ítélkezéssel során az adatvédelmi, elsődlegesen a GDPR és az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (Infotv.) által meghatározott előírások maradéktalanul érvényesüljenek és betartásra kerüljenek. Ennek megfelelően a törvényszék szabályozói az adatvédelmi előírásokkal harmonizálásra kerültek. Az előírások érvényesülésének elősegítésére és ellenőrzésére az igazgatási feladatok ellátásával kapcsolatos adatkezelések vonatkozásában az Infotv. 25/L. § (1) bekezdés a) pontja, illetőleg a bíróságok és az Országos Bírósági Hivatal adatvédelmi tisztviselőiről és az adatvédelmi incidensek jelentéséről szóló 5/2022. (IX.19.) OBH utasítás 4. § (1)-(2) bekezdésében meghatározottak szerint független adatvédelmi tisztviselő került kijelölésre. Az adatvédelmi tisztviselőn keresztül folyamatos kapcsolatot tartunk fenn a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatósággal, adatkezelési tevékenységünkkel kapcsolatosan rendszeresen megkérjük a hatóság állásfoglalását. Az adatvédelmi kérdések rendszeres megvitatására és egyeztetésére a kezdeményezéseimre önkéntes részvétellel egy regionális együttműködés jött létre, mely már két éve, egyre bővülő létszámmal működik. Kiemelt célom a kollégák adatvédelmi tudatosságának növelése, ennek eredményeképpen különösen az adatvédelmi incidensek számának csökkentése. Ezt segítette, segítheti elő többek között a régiós együttműködés egyik fontos eredménye, az egységes, az érintetti körhöz (igazságügyi alkalmazott, bírák, ügyszakok) igazodóan differenciált tartalmakkal elkészített képzési anyag, mely alapján megtörtént a régióink minden, így saját törvényszékünk kollégáinak adatvédelmi képzése.

A belső, igazgatási visszaélések megelőzésére a panaszokról, a közérdekű bejelentésekről, valamint a visszaélések bejelentésével összefüggő szabályokról szóló 2023. évi XXV. törvény (a továbbiakban: Panasz tv.), és az ugyanerről szóló 7/2023. (XII.7.) OBH utasítás (a továbbiakban: Panasz szab.) 18. § (1) bekezdés és 19. § (1) bekezdés, illetőleg 24-27. §-ban írtaknak megfelelően visszaélés-bejelentési rendszer került kialakításra, annak pártatlan működtetésére a törvényszék adatvédelmi tisztviselője kijelölésre került, a működtető személyéről, a bejelentésre szolgáló e-mail címről, a bejelentési rendszer működéséről, és a bejelentéssel kapcsolatos eljárásról a törvényszék külső és belső honlapján is tájékoztató került elhelyezésre.

A bíróságok működésének átláthatósága és elszámoltathatósága érdekében az Infotv., illetőleg a Panasz tv és Panasz szab. rendelkezései szerint biztosított a panaszok, a közérdekű bejelentések és a közérdekű adatigénylések előterjesztése. Célomat képezte, ezen igények egységes elvek melletti kezelése, elbírálása, mely jelen időre megvalósult. Ezek a kérdések a vezetői értekezletek állandó napirendi pontját képezik és képzik a terveim szerint a jövőben is annak érdekében, hogy a tapasztalatok alapján a szükséges változtatások, valamint újabb igazgatási intézkedések a megfelelő időben meghozatalra kerülhessenek.

Az ítélkezés átláthatóságának, kiszámíthatóságának, illetőleg a törvényes bíróhoz való jog érvényesülését szolgálja, hogy az ügyelosztási rendek a Bszi. 8-11. §-ban és az Igsz. 114. 119. §-ban írtak szerint kerülnek meghatározásra és közzétételre, az ügyek szignálása és átosztása az itt írt rend szerint történik. A korábbi gyakorlattal szemben az Igsz. 114. § (8) bekezdésében írt rendelkezésnek megfelelően a kollégiumok és a bírói tanács az ügyelosztási rendek módosítását is minden esetben véleményezi.

A működés belső átláthatóságának és elszámoltathatóságának biztosítására a belső kommunikáció erősítése korábban és a jövőre nézve is kiemelt célokat képezi. Ennek keretében inden, a kollégákat érintő érdemi információ alapvetően elektronikus úton megküldésre kerül. Különösen fontosnak tartom a szabályozók megismertetését, szükség esetén a meghozatalát vagy módosítását indokoló körülmények rövid megjelölésével. Ugyanakkor az alapvető fontosságú kérdésekben a személyes információ átadás arányát növelni kívánom. Céлом szerint az eddigiekkel ellentétben nemcsak egyes, hanem a bíróságok minden munkaértekezletén lehetőség szerint részt kívánok venni.

A fentiekhez kapcsolódva, amint ez az alapvető szabályozók esetén (SZMSZ, munkarend) esetén eddig is így történt, biztosítani kívánom a vélemények, javaslatok előterjesztésének lehetőségét. E körben az Igsz. 43. § (2) bekezdése alapján a BT-t véleményező feladattal kívánom megbízni.

Végezetül, a belső kommunikáció javítását szolgáló intézkedésként előkészítő fázisban van a törvényszékünk belső honlapjának megújítása, az új honlap bevezetésére a tervek szerint az idei évben sor kerül.

VIII. A bírósághoz való hozzáférés egyszerűsítése

Az OBH elnöke stratégiai célkitűzését képezi a bíróságokhoz való hozzáférés egyszerűsítése. Ez cél alapvetően a működés átláthatóságát is biztosító bíróságok működésével kapcsolatos információk megszerzésének, illetőleg a bíróságokkal való megfelelő kapcsolattartás, kommunikáció biztosítását foglalja magába.

Az ügyfelek és a bíróságok kapcsolattartása – az eljárásrendek ilyen irányú módosításának eredményeképpen is – az elektronikus kapcsolattartás felé tolódott el. A jogkereső ügyfelek is egyre nagyobb számban igénylik annak lehetőségét, hogy a bírósági ügyeiket minél nagyobb mértékben intézhessék a távolból, személyes megjelenésük nélkül.

Törvényszékünk bíróságai az elektronikus eljárásokhoz szükséges technikai felszereltséggel rendelkeznek. Célkitűzésem a felszereltség javítása, központi intézkedést igénylő feladatot jelentve kiemelten minden tárgyalóterem bekötése a ViaVideo-rendszerbe, még jobban elősegítve az eljárási cselekmények személyes jelenlét nélküli lefolytatását.

Az elektronikus kapcsolattartást és ügyintézését segíti elő, hogy törvényszékünk minden bíróságán lehetőség van a LIR-rendszer útján történő iratbetekintésre, az ehhez szükséges helyiségek a megfelelő informatikai felszereltséggel rendelkezésre állnak.

A törvényben meghatározott rendelkezések kivételével a 2024. július 1-én hatályba lépő digitális államról és a digitális szolgáltatások nyújtásának egyes szabályairól szóló 2023. évi CIII. törvény a digitális térben történő ügyintézészt általános szintre emeli. Minden állampolgárnak egységesen alkalmazható, egyedi azonosítója lesz, így lehetővé válik az információk pontos és zökkenőmentes áramlása. A felhasználók lényegében mobilalkalmazás segítségével igazolhatják majd a személyazonosságukat, az elektronikus aláírással pedig egyszerűsödik a dokumentumok aláírása, emellett digitális azonosítással léphetnek majd be az ügyintézési felületekre. A bíróságok digitális ügyintézésre kötelezettek, így azonnali feladatot jelent a törvényi kötelezettségeinkre történő felkészülés.

Az ügyfelek személyes ügyintézésének könnyítése érdekében az ügyfélcentrumok mintájára a törvényszék minden bíróságán ügyfélirodák állnak rendelkezésre. Ezek ügyfélfogadási rendje egységesen került kialakításra. Ezzel a korábbiakkal ellentétben az ügyfelek részére a hét minden napján lehetővé teszik a személyes ügyintézés, az eljárást megindító nyilatkozatuk, avagy már folyamatban lévő eljárással kapcsolatos nyilatkozatuk előadását és jegyzőkönyvbe foglalását. A személyes ügyfélfogadással kapcsolatosan bevezetett regisztráció lehetőséget nyújt annak előzetes felmérésére, hogy az ügyfél milyen okból kíván megjeleni, illetőleg biztosítja, hogy az ügy intézése rövidebb idő alatt, gördülékenyen megtörténjen.

A bíróságokhoz való hozzáférést támogatja a törvényszék bírósági külső honlapja, ahol a törvényszékekkel és működésével kapcsolatos alapvető információkat érhetik el az ügyfelek. Az új felületű és felépítésű honlap indítása az idei év első félévében megtörténik. Ennek munkálatai a végső stádiumban vannak. Az új honlap egyszerűsített struktúrát, gyorsabb, jobb és akadálymentes kereshetőséget biztosít.

Tisztelt Bírótársaim, Vezetőtársaim, Kollégáim! Tisztelt Elnök Úr!

Az elmúlt közel öt évben elvégzett munkámat, a jövőre vonatkozó elképzeléseimet, célkitűzéseimet ennyiben foglaltam volna össze. Köszönöm a figyelmüket és kérem, hogy amennyiben a pályázatomat támogatásra érdemesnek találják, úgy tiszteljenek meg a bizalmukkal.

Tatabánya, 2024. május 7.

dr. Orbán Ferenc

